

Läheisten kokemuksia avuntarpeista nuorten hyvinvoinnin tukemisessa

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Sosionomi (AMK)

Syksy 2023

Hanna Ruotsalainen

Sosionomi (AMK)

Tekijä Hanna Ruotsalainen

Työn nimi Läheisten kokemuksia avuntarpeista nuorten hyvinvoinnin tukemisessa

Ohjaaja Taru Arnkil

Tiivistelmä

Vuosi 2023

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia läheisten näkökulmasta, minkälaista apua nuoret tarvitsevat, minkälaista apua he itse tarvitsevat voidakseen tukea nuoria sekä kuinka hyvin läheiset tuntevat Suomen Punaisen Ristin (SPR) Nuorten turvatalot palveluineen. Tutkimustyön tavoite oli antaa lisätietoa ja suuntaviivoja nuorten ja heidän läheisiään auttavien palvelujen kehittämiseksi. Työ oli tutkimuksellinen ja laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin Nuorten turvatalojen kanssa.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostuu ajankohtaisesta tutkitusta tiedosta ja tilastoista, jotka kertovat miten nuoret voivat tänä päivänä. Raportissa on myös avattu, mitä nuorella ja läheisellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sekä SPR:n Nuorten turvataloja palveluineen. Aineistonkeruu toteutettiin Webropol-kyselylomakkeen avulla. Kyselylomakkeessa oli kaksi monivalintakysymystä, yksi kirjoitelmapyyntö sekä yksi valintakysymys ja kaksi kysymystä avoimilla vastauksilla koskien Nuorten turvatalojen palveluja ja niiden tunnettuutta. Kyselylomaketta jaettiin sosiaalisen median eri kanavilla, ja vastauksia kertyi 24 kappaletta 19 päivän ajalta. Aineiston kirjoitelmat analysoitiin sisällönanalyysillä ja työssä hyödynnettiin myös teemoittelua.

Opinnäytetyön tuloksista ilmenee tiedon tarve sekä läheisille että nuorille suunnatuista palveluista. Nuoret tarvitsevat eniten apua mielen hyvinvoinnin tukemiseen ja jaksamiseen, mutta myös koulunkäyntiin, arjen toimintoihin ja sosiaalisiin suhteisiin. Läheiset haluavat voida auttaa nuorta eri tavoin, erityisesti mielen hyvinvoinnissa, ja tiedon ja tuen tarve on ilmeinen. Läheiset kokevat tarvitsevansa keskusteluapua omaan jaksamiseen, sekä vuorovaikutukseen nuorten kanssa.

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan tietoa palveluista tarvitaan, minkä osoittaa myös tiedon puute SPR:n Nuorten turvatalojen tarjoamista palveluista. Palveluja ei kovin moni läheinen tuntenut ja niillä, joilla tietoa oli, sitä ei ollut kattavasti. Selkeälle, ytimekkäälle tiedolle palveluista eri kanavien kautta on tarve. Tiedottamisessa voisi hyödyntää tarinallisuutta, samaistuttavia tapauksia esiin tuoden, jotta nuorelle läheisineen piirtyisi selkeämpi kuva Nuorten turvatalojen palveluista.

Avainsanat Nuoret, läheiset, hyvinvointi, tuki, palvelut

Sivut 33 sivua ja liitteitä 13 sivua

Degree Programme in Social Services

Author Hanna Ruotsalainen

Subject Close adults' experiences of needing help in supporting the well-being of young people

Supervisors Taru Arnkil

Abstract

Year 2023

The purpose of this bachelor's thesis was to study from the perspective of close adults what kind of help young people need, what kind of help they themselves need to support the young people, and how well the close adults know the Finnish Red Cross Youth Shelters and their services. The aim of the thesis was to provide additional information and guidelines for the development of services that help young people and their close adults. The work was research-based, and qualitative. The study was carried out in cooperation with the Finnish Red Cross Youth Shelters.

The theoretical part of the thesis consists of up-to-date researched information and statistics that tell how young people are doing today. The report defines the concepts of young people and their close adults in this study, and briefly introduces the Finnish Red Cross Youth Shelters and their services. The data collection was carried out using a Webropol questionnaire. The questionnaire consisted of two multiple-choice questions, one essay question, one single-choice question and two open-ended questions regarding the recognition of the Youth Shelters and their services. The questionnaire was distributed through various social media channels, and 24 responses were received over a period of 19 days. The essays in the material were analysed with content analysis, also utilizing thematizing.

The results of the thesis reveal the need for information about services for both close adults and young people. Young people need the most help to support their mental well-being and coping, but also in attending school, engaging in everyday activities, and social relationships. People close to young people want to be able to help them in different ways, especially regarding mental well-being, and the need for information and support is obvious. Close adults also need conversational help with their own coping and interaction with young people.

According to the results of this study, information on services is needed, which is also demonstrated by the lack of information about the services provided by the Finnish Red Cross Youth Shelters. Few close adults were familiar with the services, and those who had information did not have it comprehensively. There is a need for clear, concise information about services through different channels. Storytelling could be utilized in communication, highlighting relatable cases, so that young people and their close adults would have a clearer picture of the services provided by the Youth Shelters.

Keywords Young people, close adults, well-being, support, services

Pages 33 pages and appendices 13 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Lähtökohtana nuorten hyvinvointi.....	2
2.1	Miten nuoret voivat?.....	2
2.2	Nuoret käsitteenä tässä tutkimuksessa	3
2.3	Läheiset nuoren yhteisössä	4
2.4	SPR Nuorten turvatalo	5
2.5	Nuorten läheisten kokemuksista tehtyjä tutkimuksia	6
3	Tutkimuksen toteutus	7
3.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	8
3.2	Laadullinen tutkimus	8
3.2.1	Kysely.....	9
3.2.2	Sisällönanalyysi	10
3.3	Tutkimuksen eettisyys.....	10
4	Tutkimustulokset	11
4.1	Läheisten tarvitsema apu nuoren tukemisessa	12
4.2	Nuoren tarvitsema apu läheisten mielestä.....	13
4.3	Kirjoitelmapyyntö.....	14
4.3.1	Nuoren mielen hyvinvointi.....	14
4.3.2	Apu ja sen ajoitus	15
4.3.3	Läheisten merkitys.....	17
4.3.4	Tietoa ja tukea palveluissa	18
4.4	Nuorten turvatalojen palvelujen tunteminen	19
4.4.1	Kuinka hyvin palvelut tunnetaan	19
4.4.2	Mitä tiedetään ja mistä tieto on peräisin	20
4.4.3	Mitä tietoa ja miten	20
5	Johtopäätökset.....	20
6	Pohdinta	24
	Lähteet	26

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1. Läheisen tarvitsema apu nuoren tukemisessa	11
--	----

Kuva 2. Nuoren tarvitsema apu läheisen mielestä.....12

Kuva 3. Nuorten turvatalojen palvelujen tunteminen.....17

Liitteet

- Liite 1. Kyselylomake suomeksi
- Liite 2. Kyselylomake ruotsiksi
- Liite 3. Kyselylomake englanniksi
- Liite 4. Aineistohallintasuunnitelma

1 Johdanto

Nuorten hyvinvointi on puhututtanut vuosien ajan, mutta erityisesti viimeisimmät vuodet ovat olleet koettelemuksellisia nuorille ympäri maailman. Koronatartuntoja vastaan taistellessa käyttöönotetut palvelujen ja kontaktien määrien rajoitukset ovat nakertaneet resursseja etenkin niiltä, joiden hyvän elämän edellytykset ovat alkujaankin olleet heikonlaiset. (Hussong ym., 2021, s. 820) Maailmassa meneillään olevat kriisit ja sodat saavat nuoret maalailemaan epävarmoja tulevaisuudennäkymiä haaleaksi kulahtaneilla väreillä (Poletti ym., 2022).

Nuoret erityisessä elämänvaiheessaan ovat alttiimpia mielenterveydellisille häiriöille ja ongelmallisille käyttäytymismalleille ja ovat akuutissa avuntarpeessa meidänkin yhteiskunnassamme. Nuorten hyvinvointia tukevien ja ongelmien kasaantumista ehkäisevien palvelujen toteutuminen on vaikeutunut (Tourunen & Pitkänen, 2022, s. 20), ja tässä pandemia onkin voinut tarjota tilaisuuden tarkastella mielenterveyspalvelujen aukkoja, muokata järjestelmiä, sekä koota palvelujärjestelmää entistä paremmaksi (Tourunen & Pitkänen, 2022, s. 17; Moreno ym., 2020, s. 813).

Toteutan tämän tutkimuksellisen opinnäytetyöni yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin Nuorten turvatalon kanssa. Nuorten turvatalot ovat tarjonneet poikkeuksellista apua nuorille ja heidän läheisilleen jo kolmenkymmenen vuoden ajan (Suurpää & Nurmilaukas, 2023). Opinnäytetyön tarkoitus on tutkia läheisten näkökulmasta, minkälaista apua nuoret tarvitsevat, minkälaista apua he itse tarvitsevat voidakseen tukea nuoria sekä kuinka hyvin läheiset tuntevat Suomen Punaisen Ristin (SPR) Nuorten turvatalot palveluineen. Tutkimustyöni tavoite on antaa lisätietoa ja suuntaviivoja nuoria ja heidän läheisiään auttavien palvelujen kehittämiseksi.

2 Lähtökohtana nuorten hyvinvointi

Tässä luvussa käsitellään tutkimuksen taustaa ja tietoperustaa, määritellään nuoret ja läheiset, sekä esitellään yhteistyötaho. Luvussa käydään myös läpi aiempia tutkimuksia, joita on tehty nuorten läheisistä ja heidän kokemuksistaan.

2.1 Miten nuoret voivat?

Nuoret ovat eläneet viime vuodet poikkeuksellisten tilanteiden vallitessa. Koronaepidemia on koskettanut globaalisti kaikkia ikäryhmiä, mutta nuorten mielenterveydelle tällainen stressitekijä näyttää olevan erityisen suuri taakka (Hussong ym., 2021, s. 821). Ukrainan sodan väkivaltaisuudet ja kärsimykset tunnetaan median vuoksi hyvin läheisesti, ja tällaiset maailmanlaajuiset ilmiöt voivat hämärtää herkkää kehitysvaihettaan elävien nuorten tulevaisuudennäkymiä (Poletti ym., 2022). Valtion nuorisoneuvoston katsauksen (2023, s. 3) mukaan suurin osa nuorista kuitenkin voi hyvin ja suhtautuu optimisesti tulevaisuuteensa. Siitä huolimatta hyvinvointi jakaantuu entistä epätasaisemmin, ja tarkkaa tietoa nuorten palautumisesta korona-ajan jälkeen on kuitenkin vielä hankala saada.

Kyselyt ja erilaisten matalan kynnyksen palvelujen tilastot antavat arvokasta tietoa nuorten elämässä vaikuttavista ajankohtaisista teemoista. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaiset olivat yleisemmin tyytyväisiä elämäänsä, kuin 8. ja 9. luokkalaiset sekä lukiolaiset ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Suuri osa näistä lapsista ja nuorista kuitenkin ovat tyytyväisiä elämäänsä, vaikka elämään tyytyväisten 8. ja 9. luokkalaisten ja toisen asteen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden määrät ovat myös vähentyneet hieman vuodesta 2021. Kyselyn nostaista ilmenee, että hyvinvoinnin haasteita on kuitenkin osallisuuden, mielenterveyden, häirinnän ja väkivallan kokemusten osa-alueilla sekä elintavoissa ja ylipainossa. Erityisesti mielenterveyden haasteet ovat yleistyneet; miltei neljänneksellä alakouluikäisistä on ollut mielialaan liittyviä ongelmia viimeisen kahden viikon aikana kyselyyn vastaamisen aikana, ja kokemukset mielenterveysoireista kasvavat yläkouluikässä. (THL, 2023)

Opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten mukaan mielenterveysongelmat, koulupoissaolot, opiskeluvaikeudet, yksinäisyys ja ongelmat arjenhallinnassa ovat lisääntyneet. Ongelmia on edelleen myös erityisesti lasten- ja nuorisopsykiatrian palvelujen saatavuudessa. (Valtion nuorisoneuvosto, 2023, s. 6)

Julkisten palvelujen vajetta paikkaavat järjestöjen tarjoamat matalan kynnyksen palvelut, joista puhelin- ja chat-keskusteluapua tarjoavat yhteisöt ovat suosituimpia ja tunnetuimpia, mikä kertoo niiden olevan helposti saavutettavia periaatteessa, mutta akuuttiin tarpeeseen ei avunhakijoille riitä resurssit. Yhteydenottojen määrät ovat kasvaneet, mutta ne ovat vuoden 2022 vuosiraporttien mukaan moninkertaisia verrattuna toteutuneisiin keskusteluihin. MIELI Suomen Mielenterveys ry:n kriisipuhelimeen soittavien alle 30-vuotiaiden määrä on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2019 lähtien. Kokonaisuudessaan MIELI ry:n kriisipuhelimeen tuli vuonna 2022 400 398 soittoyritystä, joista 93 100 pystyttiin vastaamaan. Vastatuista yhteydenotoista 11 114 oli alle 30-vuotiaiden kanssa käytyjä keskusteluja (MIELI ry, 2023a, s. 2–17) 12–29-vuotiaille suunnatussa Sekasin-chatissa käytiin enemmän keskusteluja kuin koskaan aiemmin, mutta yhteensä 160 000 erimuotoisesta yhteydenotosta vain joka viidenteen pystyttiin vastaamaan (MIELI ry, 2023b, s. 7–9). Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lasten ja nuorten puhelimeen tuli pelkästään soittoyrityksiä yli 125 000 kappaletta, ja yhteydenottoja otettiin vastaan yhteensä 17 089 (MLL, 2023, s. 5–7).

Tilastoihin merkityt yleisimmät syyt nuorten yhteydenotoille ovat keskenään hyvin yhteneväiset. Yleisempiä yhteydenottoaiheita ovat paha olo, ihmissuhdeongelmat, itsetuhoisuus ja arjessa selviytymisen ongelmat. Lisäksi Sekasin-chattiin otettiin usein yhteyttä koska haluttiin kertoa kuulumiset. (MIELI ry, 2023a, s. 12; 2023b, s. 17) MLL:n Lasten ja nuorten puhelimen ja chatin tilastossa yhteydenotot ovat hieman eri nimillä teemoitettuja, esimerkiksi paha olo ja itsetuhoisuus sisältyvät psyykkisen terveyden teemaan, ja ihmissuhteet on jaettu vertaissuhteisiin sekä koti ja perhe- teemaan. Lasten ja nuorten puhelimen ja chatin yhteenlasketut yleisimmät yhteydenottoaiheet olivat arjessa koettu yksinäisyys, psyykkinen terveys, seksuaalisuus, vertaissuhteet sekä koti ja perhe. (MLL, 2023, s. 9–11)

Yhteydenottomäärät kolmannen sektorin palveluihin kertovat, että suurella osalla nuoria on tyydyttämättömiä tarpeita tulla kuulluksi ja kohdatuksi. Eri toimijoiden keskustelua ja palveluohjausta tarjoavat etäkanavat ovat hyvin hyödynnettyjä sekä tarpeellisia, mutta ilmeisen riittämättömiä. Nuoret tarvitsevat erilaista apua akuutista pitkäkestoiseen ongelmaan, mutta myös kevyttä kohtaamista turvallisen kuuntelevan aikuisen kanssa. (Takala & Huhta, 2022, ss. 79–81)

2.2 Nuoret käsitteenä tässä tutkimuksessa

Nuoruusikää määriteltessä esiintyy vaihtelevuutta, sekä Suomen lainsäädännössä että kansainvälisesti. Lastensuojelulaissa määritellään alle 18- vuotiaat lapsiksi, ja 18–24-

vuotiaat ovat nuoria (Lastensuojelulaki 417/2007 § 6). Nuorisolaki määrittää kaikki alle 29-vuotiaat nuoriksi (Nuorisolaki 1285/2016 § 3), kun taas YK:n mukaan nuoriksi voidaan lukea kaikki 15–24-vuotiaat (UN, 1981, s. 15) SPR Nuorten turvatalot tarjoavat palvelujaan alle 29-vuotiaille nuorille ja heidän läheisilleen, joten tässäkin tutkimuksessa nuoret määritellään alle 29-vuotiaiksi.

Nuoruus on vaihe, jonka tarkoitus on auttaa lasta kehittymään aikuiseksi. Nuoruuden aikana lapsi opettelee itsenäisyyttä irtautumalla huoltajastaan, ja valmistautuu tulevaan rooliinsa kykenevänä ja osallistuvana aikuisena yhteiskunnassa. Nuorella on kohdattavanaan monimutkainen sosiaalinen maailma, johon kuuluu uusia älyllisiä, emotionaalisia, sosiaalisia, fyysisiä sekä seksuaalisia vaatimuksia ja ristiriitoja. (Casey, 2019, s. 724)

2.3 Läheiset nuoren yhteisössä

Nuori hyötyy monin eri tavoin, jos hänellä on lähellään välittävä aikuinen, joka tukee uusiin haasteisiin vastaamisessa (Salakari ym., 2019, s. 82). Suhde luotettavaan aikuiseen voi edistää nuoren aikuisen selviytymistä kehitysvaiheeseensa liittyvästä stressistä, ja auttaa ehkäisemään riskikäyttäytymistä (Hurd ym., 2014, s.199). Läheinen ystävyys- tai sukulaisuussuhde välittävään aikuiseen nuoruudessa voi ennakoida enemmän läheisiä ystävyys-suhteita aikuisuudessa, ja myönteinen suhde erityisesti perheen ulkopuoliseen aikuiseen voi vahvistaa nuoren kiinnittymistä yhteisöön (Hagler & Rhodes, 2018, s.183).

Nuorten hyvinvoinnin turvaamisesta sekä heidän lähiyhteisönsä huomioinnista on säädetty eri laeissa. Nuorisolain tavoitteita on esimerkiksi tukea nuoren kasvua ja yhteisöllisyyttä, sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja lähtökohtina muun muassa yhteisvastuu ja monialainen yhteistyö (Nuorisolaki 1285/2016 § 2). Sosiaalihuoltolain (1301/2014 § 4) mukaan huomioitavia asioita asiakastyössä ovat muun muassa asiakkaan ja hänen läheistensä hyvinvoinnin sekä jatkuvien ihmissuhteiden turvaaminen. Sosiaalihuoltolain 7 §:ssä säädetään asukkaiden saatavissa olevasta yhteisösosiaalityöstä, jolla edistetään yhteisöjen sosiaalista eheyttä ja hyvinvointia sekä hyviä väestösuhteita. Sosiaalihuoltolain mukaan palveluja kehitettäessä ja annettaessa lapsille, nuorille ja lapsiperheille, on niiden tuettava vanhempia, huoltajia ja muita lasten hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä (1301/2014 § 10). Suomen perustuslain (731/1999) 19 §:n mukaan julkisen vallan on tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu. Lapsen oikeuksien sopimuksessa huomioidaan myös perheen merkitys ja vanhempien ensisijainen vastuu lapsestaan, sekä määritellään valtiolle

vastuu vanhempien tukemisesta lasten kasvatuksessa (Yleissopimus lapsen oikeuksista, 5. artikla).

Tutkimukseeni aineistoa kerättiin nuorten aikuisilta läheisiltä. Läheinen määritellään olevan tärkeä henkilö sukulaisuuden, tuttavuuden tai muun yhteenkuuluvuuden perusteella (Sanastokeskus ry, 2023). Tähän tutkimukseen pyydettiin osallistumaan aikuisia läheisiä, jotka voivat olla vanhempia, sisaruksia, muita sukulaisia, naapureita tai muita aikuisia henkilöitä nuoren ihmisen arjessa kuitenkin poissulkien ammattilaiset ja työntekijät, joiden kanssa nuorella voi olla asiakkuussuhde. Tutkimuksessani olen kiinnostunut kuulemaan nuorten läheisiä, koska he ovat läsnä olevia aikuisia nuoren elämässä ja voivat merkittävästi myötävaikuttaa avun saamisessa nuorelle. Nuoret tarvitsevat palveluiden lisäksi erilaista tukea myös läheisiltään ja näitä suhteita on mielestäni syytä huomioida ja vahvistaa.

2.4 SPR Nuorten turvatalo

Tämä tutkimus toteutetaan yhteistyössä SPR:n Nuorten turvatalojen kanssa. Suomen Punainen Risti on humanitaarinen avustusjärjestö, joka kuuluu kansainväliseen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeeseen, joka auttaa ihmisiä erilaisten katastrofien, konfliktien ja onnettomuuksien keskellä sekä kouluttaa varautumaan niihin. Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen toimintaa ohjaa seitsemän perusperiaatetta: inhimillisyys, tasapuolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, yleismaailmallisuus ja ykseys. Punaisen Ristin tehtäviä ovat elämän ja terveyden suojeleminen, ihmisarvon ja -oikeuksien puolustaminen, inhimillisen kärsimyksen ehkäiseminen ja lieventäminen, tukien ja avustuksen tarjoaminen viranomaisille. Näitä tehtäviä Punainen Risti toteuttaa Suomessa useiden eri toimintamuotojen avulla, joita ovat muun muassa avustustoiminta kotimaan onnettomuustilanteissa, ensiaputoiminta, ystävätoiminta, ruoka-apu, keräykset, veripalvelu ja Nuorten turvatalot. (Suomen Punainen Risti, 2023b, s. 4)

Nuorten turvatalot ovat viidellä paikkakunnalla fyysisesti sekä digitaalisissa ympäristöissä valtakunnallisesti toimivia yhteisöjä, jotka tarjoavat nuorille sekä heidän lähiyhteisöilleen apua ja tukea arjen hyvinvoinnin, voimavarojen sekä selviytymiskeinojen vahvistamisessa. Nuorten fyysinen turvatalo löytyy Espoosta, Helsingistä, Turusta, Vantaalta sekä Tampereelta, ja niissä voi käydä, kun on tarve keskustella, majoittua tilapäisesti tai löytää oikea unirytm. Lisäksi turvataloilla on erilaisia lisäpalveluja paikkakunnan mukaan. Apu on maksutonta, siihen ei tarvitse lähetettä ja se kestää niin kauan kuin on tarve. Nuorten turvataloissa apua saa moniammatillisen työyhteisön tarjoamana, jossa työskentelevät mm. kriisi- ja perhetyöntekijät sekä koulutetut vapaaehtoiset. (Punainen Risti, 2023a)

Nuorten turvatalojen kehittyvässä auttamistyössä asiakasmäärä on ollut kasvussa, erityisesti viime vuosien aikana. Yhteistyö ja verkkoauttaminen ovat laajentuneet erityisesti vuosina 2017–2019 (Punainen Risti, 2020, s. 21), ja viimeisimmän SPR:n vuosikertomuksen (2023b, s. 20) mukaan turvatalot ovat tavoittaneet ja tukeneet tuhansia nuoria ja perheitä viimeisen kolmen vuoden aikana. Turvataloihin hakeutumisen yleisimpiä syitä ovat olleet ristiriidat kotona sekä nuoren ongelmat mielen hyvinvoinnissa (SPR Nuorten turvatalot, henkilökohtainen tiedonanto, 17.4.2023, sähköpostitse). Asiakasperheet ovat pitäneet tärkeänä palvelujen nopeutta sekä saatavuutta virka-ajan ulkopuolella (Suomen Punainen Risti, 2016, s. 26). Nuorten turvatalojen ainutlaatuisuutta todistaakin turvatalojen laajat aukioloajat, sekä palvelun tavoittaminen nopeasti; suurimmalle osalle (72 %) apua pystyttiin tarjoamaan alle 24- tunnissa (SPR Nuorten turvatalot, henkilökohtainen tiedonanto, 17.4.2023).

2.5 Nuorten läheisten kokemuksista tehtyjä tutkimuksia

Aikaisempia tutkimuksia koskien nuorten ihmisten läheisten avuntarpeita nuoren tukemiseen on tehty melko vähän. Läheisten tuen tarpeita ja kokemuksia selvittävät tutkimukset on usein rajattu niihin läheisiin, joiden perheenjäsenelle on tapahtunut jotain, mikä vaikuttaa pitkäkestoisesti hänen omaan ja lähiyhteisönsä arkeen ja hyvinvointiin. Usein tutkittavina ovat olleet nuoren vanhemmat. Keräämistäni aiemmista tutkimuksista yksi kertoo murrosikäisen sijaisvanhempien kokemuksista tarvituista tuista, toinen murrosikäisen adoptiovanhempien kokemuksista tuen tarpeista ja kolmas tutkimus oli kehittämistyö, jossa selvitettiin lähipiirin tukemista mukaan täysi-ikäisen nuoren valmennukseen.

Johanna Lappalaisen pro gradu Sijaisvanhempana nuorelle – Sijaisvanhempien kokemuksia tarvitsemastaan tuesta (2014) on kvalitatiivinen haastattelututkimus, jossa haastateltiin viittä sijaisperhettä. Tutkimus käsittelee sijaisvanhempien tarvitsemaa tukea tilanteissa, joissa heille sijoitetut lapset ovat murrosiässä. Tutkimuksen tarkoitus oli kartoittaa mitä tuen muotoja sijaisvanhemmat kokevat tarvitsevansa sosiaalityöntekijöiltä sekä mitä he ovat kokeneet hyviksi ja toimiviksi. Tärkeimpänä tukena nähtiin sosiaalityöntekijöiden tavoitettavuus, enemmän yhteydenpitoa perheisiin, vertaistuki, taloudellinen tuki sekä sosiaalityöntekijöiden vahva ammatillinen näkemys haastavissa tilanteissa. (Lappalainen, 2014)

Auli Hirvensalo-Mattilan YAMK-opinnäytetyössä Läheisten tuen lisääminen nuoren valmennukseen – Oman elämän omistajuus (2022) tavoitteena oli selvittää, miten tukea lähipiiriä mukaan täysi-ikäisen nuoren valmennukseen. Tämän kehittämistyön

tutkimuskysymyksiä ovat: 1. Mitä pitää huomioida, kun tuetaan lähipiiriä mukaan nuoren valmennukseen? 2. Mitä tukea nuori tarvitsee läheisiltään? 3. Mitä läheiset tarvitsevat voidakseen tukea nuorta? Opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä ovat valmentaminen, sosiokulttuurinen innostaminen, sosiaalinen vahvistaminen, osallisuus, toimijuus, voimaantuminen sekä nuoret ja heidän läheisensä. Aineisto kerättiin valmentajien ryhmähaastatteluilla, nuorten ja läheisten yksilöhaastatteluilla, ja yhteistyöverkoston asiantuntijoiden Delfoi-paneeli. Aineiston perusteella merkityksellistä oli jaetun asiantuntijuuden toteutuminen, ja havainto nuorten tarvitsevan tukea läheisiltään itsenäistymiseen. Kehittämistyön tuloksena muodostui uusi valmennuksen menetelmä, jossa työote perustuu dialogisuuteen ja tutkivan oppimisen ajatukseen. Tuotoksena syntyi opas yhteisen työskentelyn tueksi. (Hirvensalo-Mattila, 2022)

Sonja Palovaara-Annolan pro gradussa ”Olisipa osannut ennakoida, mitä on tulossa” – Adoptioperheiden kokemuksia tuen tarpeista adoptiolapsen ollessa murrosiässä (2022) tarkastellaan adoptioperheiden kokemuksia tuen tarpeista adoptiolapsen ollessa murrosiässä. Tavoitteena oli selvittää, millaisia kokemuksia adoptiovanhemmilla on avusta ja tuesta sekä niiden saamisesta murrosikäiselle adoptiolapselle, itselle ja koko perheelle. Lisäksi tavoite oli selvittää toiveita ja ehdotuksia avun ja tuen saamiseksi adoptiolapsen murrosiän aikaan. Aineiston keruu tapahtui viittä adoptiovanhempaa haastatteleamalla. Tutkielmassa käytettiin laadullista tutkimusotetta, ja aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Tutkimus osoittaa, että adoptiovanhemmalta tarvitaan aktiivisuutta riittävän tuen saamiseksi. Vanhemmille merkityksellisiä asioita olivat omat voimavarat, tarve psykiatriselle ymmärrykselle sekä läheisten että vertaisten tuki. Toiveet ja ehdotukset liittyivät apuun ja tukeen vahvasti osaavilta ammattilaisilta sekä toimiviin ja joustaviin palvelurakenteisiin. (Palovaara-Annola, 2022)

3 Tutkimuksen toteutus

Tässä luvussa esittelen ja perustelen ensin tutkimustehtävän sekä muotoilen tutkimuskysymykset. Sen jälkeen avaan ja perustelen laadullisen tutkimusmenetelmän käyttöä sekä kuvaan aineiston hankintaa ja analyysiä. Luku päättyy pohdintaan opinnäytetyöni eettisyydestä sekä kestävydestä. Opinnäytetyön tarkoitus on tutkia läheisten näkökulmasta, minkälaista apua nuoret tarvitsevat, minkälaista apua he itse tarvitsevat voidakseen tukea nuoria sekä kuinka hyvin läheiset tuntevat SPR:n Nuorten turvatalot palveluineen. Tutkimustyöni tavoite on antaa lisätietoa ja suuntaviivoja nuoria ja heidän läheisiään auttavien palvelujen kehittämiseksi.

3.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni toteutettiin yhteistyössä SPR:n Nuorten turvatalon kanssa. Otin heihin itse yhteyttä, ja ehdotin opinnäytetyöaiheeksi jotain, millä voitaisiin kartoittaa asiakasryhmien tarvetta sekä tietoisuutta Nuorten turvatalojen palveluista. Moni asia tuntui mielenkiintoiselta tutkia ja aiheen rajaamista pitikin pohtia monta kertaa. Lopulta päädyin tutkimaan mitä apua läheiset kertovat tarvitsevansa heille tärkeän nuoren hyvinvoinnin tukemiseksi, mitä apua nuori tarvitsisi ja kuinka hyvin he tuntevat SPR:n Nuorten turvatalot sekä niiden palveluita.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Millaisiin tilanteisiin ja millaista apua nuorten aikuiset läheiset kertovat tarvitsevansa nuoren hyvinvoinnin tukemiseen?
2. Millaisiin tilanteisiin ja millaista apua nuori tarvitsee läheisen näkökulmasta?
3. Mitä läheiset kertovat SPR Nuorten turvatalon palveluista?

3.2 Laadullinen tutkimus

Tutkimukseni on menetelmältään kvalitatiivinen eli laadullinen. Pysin tutkimaan läheisten näkökulmasta, minkälaista apua nuoret tarvitsevat, sekä mitä he itse kokevat tarvitsevansa nuoren hyvinvoinnin tukemiseen. Vilkan mukaan (2021, Laadullinen tutkimus, ensimmäinen kappale) laadullista tutkimusta voidaan käyttää silloin, kun tavoitteena on kuvata jokin ilmiö ihmisten kokemusten avulla. Läheiset tässä tutkimuksessa antavat oman näkökulmansa nuorten nykyiseen hyvinvointiin, mikä mielestäni on arvokas lisä nuorten ja heidän läheistensä palveluita kehitettäessä.

Laadullinen tutkimus antaa mahdollisuuden tavoittaa tutkittavien omia kuvauksia koetusta todellisuudestaan (Vilka, 2021, Menetelmän erityispiirteet, ensimmäinen kappale), tässä tutkimuksessa nuoren läheisenä. Tutkimukseen osallistuvat eivät ole pelkästään tiedon antajia, he ovat myös tiedon saajia. Tutkimukseni tehtävä on emansipatorisesti lisätä myös läheisten ymmärrystä aiheesta, näin myötävaikuttaen heidän ja nuorten tuen tarpeita sekä palveluita koskeviin ajattelu- ja toimintatapoihin (Vilka, 2021, Tutkimushaastattelun muodot, kymmenes kappale).

3.2.1 Kysely

Aineistoa tähän tutkimukseen kerättiin kyselylomakkeen avulla. Kyselyä käytetään yleensä silloin, kun halutaan esimerkiksi tutkia suuren ja hajallaan olevan ihmisjoukon mielipiteitä, asenteita, ominaisuuksia tai henkilökohtaisia asioita, kuten vaikkapa kokemuksia omasta terveydestä (Vilka, 2021, Kysely ja mittaaminen, ensimmäinen kappale). Laadin verkossa täytettävän lomakkeen, jossa pyysin tutkittavia vastaamaan kahteen monivalintakysymykseen sekä kirjoittamaan kokemuksistaan tarinan muodossa. Lisäksi pyysin vastaamaan kysymyksiin SPR:n Nuorten turvatalojen palveluista, siitä kuinka hyvin he tuntevat ne sekä mistä he ovat saaneet tietää niistä. Lopuksi kysyin, minkälaista tietoa he haluaisivat palveluista ja miten.

Kysymykset on laadittu yhteistyössä Nuorten turvatalojen työntekijöiden kanssa. Tutustuin aikaisempien tutkimusten aineistonkeruussa käytettyihin empiirisiin kysymyksiin, jotka selkeyttivät aiheita omissa kysymyksissäni. Perehdyin myös turvatalojen tilastoihin ja niihin syihin, minkä takia nuoret ja läheiset ovat päätyneet käyttämään Nuorten turvatalojen palveluita. Kirjoitelmapyyntö oli alkuperäinen ajatukseni aineistonkeruulle, koska halusin läheisiltä omin sanoin tuotettuja vastauksia. Yhteistyötahon toivomuksena oli lisätä tarkentavia monivalintakysymyksiä koskien mitä apua läheiset tarkalleen toivoisivat. Kysymykset palvelujen tunnettuudesta koettiin myös tärkeäksi esittää lomakkeessa, jotta saataisiin mahdollisesti lisää tietoa palvelujen kehittämiseksi. Huomioidakseni myös mahdolliset erikieliset vastaajat, laadin kyselyn ja saatteet lisäksi ruotsiksi ja englanniksi. (Liite 1,2, ja 3)

Vilkan (2021, Tutkimusaineiston määrä: koolla ei ole väliä, kolmas kappale) mukaan laadullisen tutkimusaineiston koolla ei ole väliä, vaan tärkeämpää on selvittää, minkälainen tutkimusaineisto antaa kattavan kuvauksen tutkimusongelmasta. Tutkittaville annettavaan tehtävänantoon perehdyin huolellisesti, jotta he saisivat oman ainutlaatuisen äänensä kuuluviin. Alustava suunnitelma aineiston määrästä oli 10–30 kirjoitelmaa, ja ajoitus aineistonhankinnalle syksyn 2023 aikana. Kysely julkaistiin lopulta maanantaina 4.9.2023 ja suljettiin perjantaina 22.9.2023 Kyselyä mainostivat verkkosivuilla erilaisilla sosiaalisen median kanavilla sekä yhteistyökumppani että minä itse. Vastauksia tuli yhteensä 24 kpl, joista kirjoitelmapyyntöön vastauksia tuli 19 kpl.

3.2.2 Sisällönanalyysi

Laadullista aineistoa voi analysoida eri tekniikoin, mutta yleisesti tekstiaineistoa luetaan useampaan kertaan, jotta se tulee tutuksi. Tässä tutkimuksessa isompana tekstiaineistona oli kirjoitelmapyyntöjen vastaukset. Lukemisten jälkeen aineistoa tiivistetään tutkimusongelman ja tutkimuskysymyksiä ohjaamina. Sitten tutkimusaineistoa järjestellään uudeksi kokonaisuudeksi ryhmittelemällä analyysiyksiköitä, joita voivat olla sanat, lauseet, lauseen osat tai ajatuskokonaisuudet. Ryhmät nimetään kuvaavilla yläkäsitteillä, ja tuloksen avulla pyritään ymmärtämään kuvattua merkityskokonaisuutta (Vilka, 2021, Sisällönanalyysi, toinen kappale). Aineistossa useimmin nousseet aiheet nähtiin merkittävänä, mutta myös yksittäin esiintyneelle aiheelle painoarvoa saattoi tuoda sen ympärille kehitetty konteksti. Aineistoa luettiin sana sanalta, mutta myös katsomalla isompaa kokonaisuutta, pyrkimällä ymmärtämään mihin taustaan sana on kiinnitetty. Näin sisällönanalyysillä muodostuivat ryhmät, joille pyrittiin kehittämään kuvaavat teemat.

Tutkimusaineiston kirjoitelmat ladattiin Webropol-sovelluksesta henkilökohtaisella tietokoneella salasana salatuille muistitulle. Aineistoa luettiin ja käsiteltiin Word-tekstinkäsittelyohjelmalla. Muiden kysymysten vastaukset olivat saatavilla suoraan graafisesti esitettynä, ja pienen ulkonäkömuokkauksen jälkeen ne ladattiin raporttiin, havainnollistamaan ja täydentämään tulososiota. Muita vastauksia näihin kysymyksiin esitellään myös tuloksissa, ja niihin viitataan myös johtopäätöksissä.

3.3 Tutkimuksen eettisyys

Tieteen etiikka kysyy, millaista on hyvä tutkimus, minkälaisia sisäisiä normeja kuuluu tutkimustyöhön. Tutkijalla on velvollisuus käyttää tutkimustyössään tieteellistä menetelmää sekä argumentointia, sekä kysyä itseltään eettisiä perusteluja muun muassa tutkimuksen toteuttamiselle, aiheen valinnalle ja tutkimuksessa käytettäville välineille (Haaparanta & Niiniluoto, 2016, ss. 154–156).

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet-ohjeen (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, 2020, s. 9) mukaisesti olen pyrkinyt kohtelemaan tutkittavia hyvin sekä huomioimaan heidän oikeutensa osallistua tai olla osallistumatta tutkimukseen. Kyselylomakkeen saatekirjeet on pohdittu tarkoin ja niissä kerrotaan selkeästi muun muassa mitä kysytään, kuka tekee tutkimusta, sekä miten ja mihin aineistoa käytetään. Tutkimukseen osallistuvien vapaaehtoisuus on varmistettu Webropolin toimintoja hyödyntämällä. Vastaajan on täytynyt lukea ensimmäinen kysymys,

joka koskee suostumusta tutkimukseen osallistumisesta, ja valita vastausvaihtoehdoksi ”Kyllä”, jotta tämä pystyisi jatkamaan kyselyä. Kieltäytyessään osallistumisen, eli valitessaan vaihtoehdon ”Ei”, kysely päättyy eikä vastaaja voi vastata jatkokysymyksiin.

Tutkimukseen osallistujia on pyritty saamaan mainostamalla eri sosiaalisen median alustoilla ja kanavilla. Tietoa tutkimuksesta on mainostettu kolmella eri kielellä, ja mainoksissa on ollut suora linkki Webropol-lomakkeelle. Kyselylomakkeen saatteessa kerrotaan, että kysely on suunnattu 18 vuotta täyttäneille aikuisille, joilla on lähipiirissään nuori tai nuoria. Kyselyssä ei kerätty henkilötietoja, eikä vastauksista voi päätellä vastaajien henkilöllisyyksiä. Tutkittaville on kerrottu, että anonyymi aineisto luovutetaan tutkimuksen valmistumisen jälkeen SPR:n Nuorten turvataloille jatkokäyttöä varten, ja että opinnäytetyö on julkisesti nähtävillä kevättalvella 2024. Tutkittavilla on ollut nähtävillä tutkimuksen tekijän sekä yhteistyökumppanin yhteystiedot lisätietojen hankkimista varten, jotta tutkittaville tulee selkeä ymmärrys toiminnasta vastuussa olevista tahoista sekä vilpittömästä avoimuudesta.

Kestävä kehitys on yhteiskunnallista jatkuvaa muutosta, paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla. Kestävään kehitykseen kuuluu ihmisen, ympäristön ja talouden huomioiminen päätöksenteossa ja toiminnassa. (Ympäristöministeriö, 2023) Läheisten pyytäminen kyselyyn antaa heille mahdollisuuden kertoa itselle merkityksellisistä asioista, mutta myös mahdollisuuden olla mukana kehittämässä tärkeitä palveluja. Läheisten kokemuksia tutkimalla saadaan tietoa siitä, miten eri tavoin läheisiä voidaan tukea, jotta nuorilla olisi paremmat mahdollisuudet voida hyvin. Sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää on auttaa nuoria ja heidän läheisiään voimaan paremmin heidän omassa lähiyhteisössään ja yhteiskunnassaan. Nuoria ja läheisiä auttamalla oikea-aikaisilla palveluilla voidaan myös vähentää sosiaaliturva- ja terveystukien tarvetta, mutta yleisen hyvinvoinnin nähdään olevan myös tärkeä edellytys ekologisen kestävyuden edistämiseksi ja sen yhteiskunnalliselle hyväksyttävyydelle (Ympäristöministeriö, 2023).

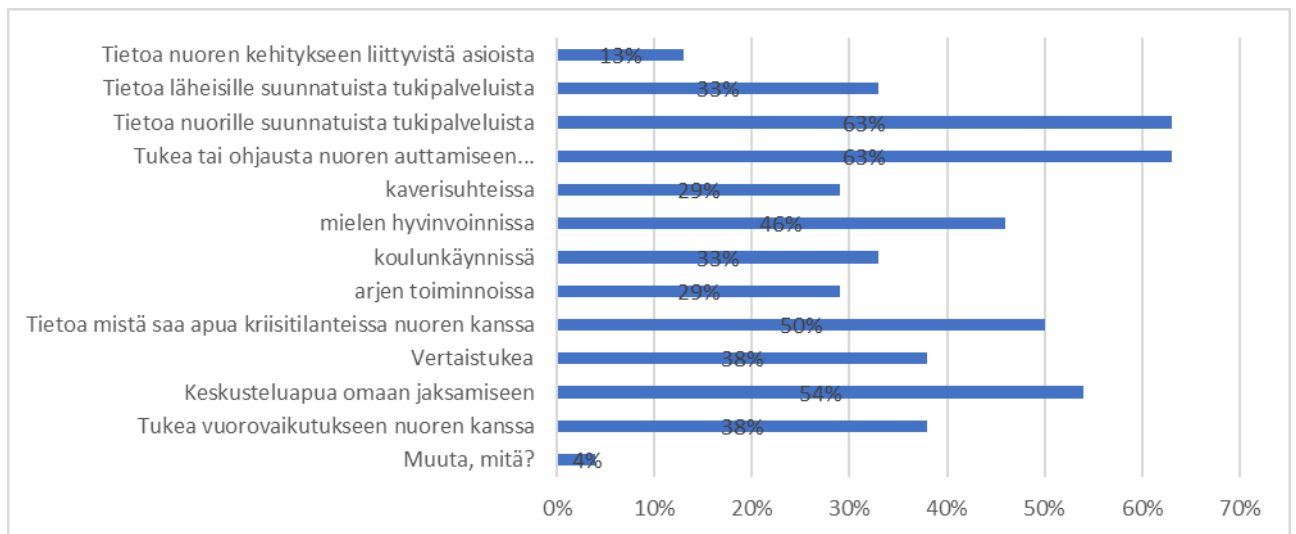
4 Tutkimustulokset

Tässä luvussa esitellään tutkimusaineistosta analysoidut tulokset, siinä järjestyksessä, missä ne ovat kyselylomakkeella. Ensiksi tuodaan esille tulokset kahteen monivalintakysymykseen, jonka jälkeen avataan kirjoitelmapyyntöjen vastauksista kertynyttä aineistoa. Lopuksi käydään läpi yksi valintakysymys ja kaksi kysymystä avoimilla vastauksilla ja mitä läheiset kertoivat kysyttäessä tuntemusta Nuorten turvatalojen palveluista.

4.1 Läheisten tarvitsema apu nuoren tukemisessa

Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin, minkälaista apua läheinen tarvitsisi, jotta voisi tukea nuoren hyvinvointia. Tämä oli monivalintakysymys, jossa oli mahdollisuus myös vastata jotain muuta, kuin annettuja vaihtoehtoja. Kyselyn täyttäjistä kaikki (100 %, N=24) vastasivat tähän kysymykseen, ja valittujen vastauksien lukumäärä oli yhteensä 118 (Kuva 1).

Kuva 1. Läheisen tarvitsema apu nuoren tukemisessa

Läheisistä lähes kaksi kolmasosaa (62,5 %, N=15) vastasivat tarvitsevansa tietoa nuorille suunnatuista tukipalveluista. Saman verran valitsi vaihtoehdon Tukea tai ohjausta nuoren auttamiseen...-vaihtoehdon, jonka lisäksi sai valita tarkemmin neljästä vaihtoehdosta, missä haluaisi auttaa nuorta. Valituista vaihtoehdoista mielen hyvinvoinnin valitsi vajaa puolet (45,8 %, N=11), kun kolmen muun vaihtoehdon kohdalla vastaukset jakautuivat tasan noin kolmasosaan vastaajista: kaverisuhteissa (29,3 %, N=7), koulunkäynnissä (33,3 %, N=8), ja arjen toiminnoissa (29,2 %, N=7).

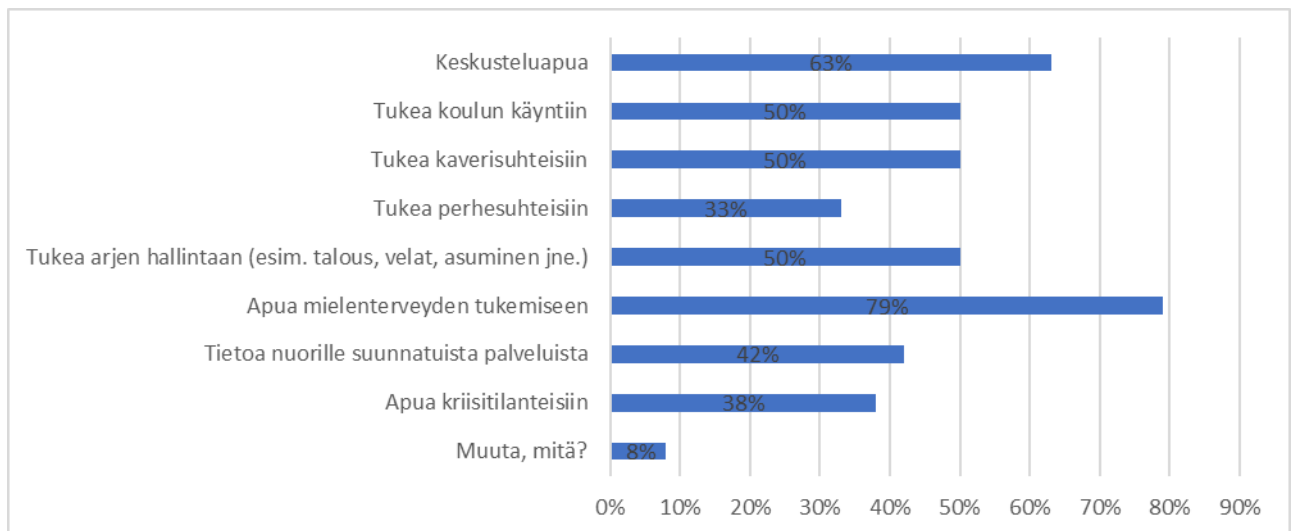
Läheisistä yli puolet (54,2 %, N=13) vastasivat tarvitsevansa keskusteluapua omaan jaksamiseen, ja puolet (50,0 %, N=12) kertoivat tarvitsevansa tietoa mistä saa apua kriisitilanteissa nuoren kanssa. Vastausvaihtoehdoista vertaistukea (37,5 %, N=9), tukea vuorovaikutukseen nuoren kanssa (37,5 %, N=9), sekä tietoa läheisille suunnatuista tukipalveluista (33,3 %, N=8) valitsivat reilu kolmannes läheisistä.

Vastaajista noin kymmenesosa (12,5 %, N=3) kertoi tarvitsevansa tietoa nuoren kehitykseen liittyvistä asioista. Vastaajista yksi (4,2 %) oli valinnut Muuta, mitä? - vaihtoehdon, ja kirjoittanut tarvitsevansa tietoa seksuaalisuuden moninaisuudesta ja siinä tukemisessa.

4.2 Nuoren tarvitsema apu läheisten mielestä

Kyselyn toisessa monivalintakysymyksessä kysyttiin minkälaista apua nuori tarvitsisi läheisen mielestä. Tässäkin kaikki kyselyyn osallistuvat läheiset vastasivat, ja valittujen vastausten lukumäärä oli 99 (Kuva 2).

Kuva 2. Nuoren tarvitsema apu läheisten mielestä

Läheisistä neljä viidestä oli sitä mieltä, että nuori tarvitsisi apua mielenterveyden tukemiseen (79,2 %, N=19), ja kahden kolmasosan mielestä nuori tarvitsisi keskusteluapua (62,5 %, N=15). Vaihtoehdot tukea koulun käyntiin, tukea kaverisuhteisiin sekä tukea arjen hallintaan kunkin valitsi tasan puolet läheisistä (50,0 %, N=12). Läheisistä kaksi viidestä (41,7 %, N=10) oli sitä mieltä, että nuori tarvitsisi tietoa nuorille suunnatuista palveluista, ja reilu kolmanneksen (37,5 %, N=9) mielestä nuori tarvitsisi apua kriisitilanteisiin. Kolmannes (33,3 %, N=8) läheisistä vastasi nuoren tarvitsevan tukea perhesuhteisiin. Kaksi läheistä (8,3 %) valitsi vaihtoehdon Muuta, mitä: yksi kertoi nuoren tarvitsevan tietoa harrastuksista, ja toinen kertoi nuoren tarvitsevan halpoja harrastuksia, joissa on huomioitu masentuneet, nepsyt, ja paniikkihäiriöiset.

4.3 Kirjoitelmapyyntö

Kolmas kysymys sisälsi pyynnön kirjoittaa kuvaus tai kertomus, millaisiin tilanteisiin ja asioihin läheisen tuntema nuori tarvitsi tai tarvitsee apua. Lisäksi läheisiltä kysyttiin, millaista tukea he kokivat tai kokevat tarvitsevansa nuoren hyvinvoinnin tukemiseksi.

Kirjoitelmapyyntöön vastasi 19 läheistä, ja aineistoa kertyi 2,5 sivua. Aineiston analyysissä useimmin nousseet aiheet liittyivät Nuoren mielen hyvinvointiin, kuten jaksaminen arjessa, koulussa, sosiaalisissa suhteissa, itsestään huolta pitämisessä, sekä erilaiset psyykkiset häiriöt ja sairaudet ja sekä niiden vaikutukset nuoren elämässä. Toiseksi teemaksi nimesin Apu ja sen ajoitus, jonka alla olivat palveluiden laatuun ja ajankohtaan liittyvät maininnat sekä nuoren tarpeita vastaava apu. Läheiset kertoivat mitä palveluita nuori on saanut, mitä on haettu sekä kokemuksia saaduista palveluista. Myös palveluiden ajankohdalla on nähty erityinen merkitys nuoren auttamisessa. Kolmas teema, Läheisten merkitys, koostuu aineistossa eri tavoin tulleista nuoren elämässä vaikuttavista tekijöistä. Näitä ovat erityisesti vanhemmat ja sisarukset, mutta myös nuoren kaverisuhteilla ja yksinäisyyden sekä eristäytymisen kokemuksilla on nähty merkitys vuorovaikutuksessa nuoren hyvinvoinnin kanssa. Läheiset siis voivat vaikuttaa eri tavoin nuoren elämässä, ja eniten tässä tutkimuksessa läheisten vaikutus näkyy nuorten avuntarpeen esilletuomisessa sekä avun saamisessa nuorelle. Toiseen kysymykseen läheiset vastasivat vähemmän, mutta tiedon tarve, ohjaus ja neuvonta nuoren tukemiseen vaikuttivat merkityksellisimmiltä aiheilta. Läheiset toivat esiin tietämättömyyttään siitä, miten tukea nuorta riittävästi, joten tälle teemalle annettiin nimi Tietoa ja tukea palveluissa.

4.3.1 Nuoren mielen hyvinvointi

Kirjoitelmissa koskien nuoren avuntarvetta läheisen näkökulmasta, suurimmaksi teemaksi nousi mielen hyvinvointiin liittyviä asioita. Läheiset näkivät nuoren voivan henkisesti niin huonosti, että sillä oli vaikutusta nuoren jaksamiseen elämässään yleisesti eri alueilla. Yksi läheinen kertoo, kuinka paniikkihäiriötä sairastavalla nuorella on haasteita koulunkäynnissä, ja haasteet ovat jatkuneet jatkokoulutukseen pyrkiessä. Voimavaroja vielä tarvittaisiin, että nuori pääsisi haluamaansa koulutukseen.

Lukio-opintojen suorittaminen oli paniikkihäiriötä sairastavalle nuorellemme hankalaa... Nyt nuori ei pääse jatko-opintoihin, koska minimimäärän neljällä yo-aineella ei saa riittävästi pisteitä ja ainoa vaihtoehto tuntuu olevan pääsykokeilla hakeminen, johon nuoren voimavarat eivät vielä riitä.

Mielen hyvinvointi on heijastunut myös käyttäytymiseen, harrastuksiin ja sosiaalisiin suhteisiin. Läheiset kuvaavat koulun olevan vaikeaa, mutta pahoinvointi on vaikuttanut myös harrastusten loppumiseen ja niihin sitoutumiseen. Harrastuksiin lähtemisen yksi läheisistä kertoo vaikeaksi eritellen syyksi nuoren paniikkihäiriön sekä ahdistuneisuuden. Sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen ja myönteinen vuorovaikutus ovat myös haastavia. Läheisten kertomuksessa on havaittavissa huoli nuoren jaksamisesta arjessa ja itsestään huolta pitämisessä.

Vanhempi poika on kamppailut käytös ja mielenterveysongelmien kanssa jo useita vuosia. Arki takkuu - koulu ei onnistu, harrastukset loppuneet, kaverisuhteet haastavia - eikä sitoudu auttaviin palveluihin.

Harrastuksiin ym. tuntee vaikealta lähteä ja sitoutua, koska kärsii paniikkihäiriöstä ja ahdistuneisuudesta.

Läheinen kertoo nuoren huonosta itsetunnosta, joka vaikuttaa negatiivisella tavalla nuoren elämässä. Omat ajatukset itsestä, omasta ulkonäöstä, sekä saavutuksista ovat mielessä usein, ja niissä koetaan riittämättömyyttä ja epäonnistumista.

Ajattelee itsestään usein huonoa, tuntee itsensä rumaksi, hänellä on huono itsetunto. Kokee epäonnistumista mm. siitä ettei ole poikaystävää ja omaa asuntoa vielä.

Mieleen liittyvinä asioina aineistosta nousivat myös masennus, asperger, ja itsetuhoisuus. Masennuksesta kerrottaessa läheiset kertovat nuoren kärsivän samaan aikaan muistakin vakavista ja merkittävistä aiheista, kuten syömishäiriöstä ja itsetuhoisuudesta.

Nuori tarvitsi apua masennuksen, itseinhon, syömishäiriökäyttäytymisen ja jaksamisen kanssa.

Akuutteihin itsemurha-ajatuksiin, kun oli lähtenyt opiskelemaan, pois kotoa, ja masentui. Asperger ja liikaa stressiä.

4.3.2 Apu ja sen ajoitus

Tähän seuraavaksi suurimpaan teemaan liittyvänä läheiset kertovat saadusta, ja tarvitusta avusta, sekä sen ajankohdasta nuoren elämässä. Saadun avun ajoitukselle on myös annettu

merkitystä kirjoitelmissa, ja ymmärrettävästi oikea-aikaisella avulla voidaan saavuttaa onnistunut lopputulos. Yksi läheinen kertoo, että koululta saatu apu ei ole ollut riittävää, yhteydenotoista avun saantiin on kulunut liian kauan aikaa, ja vähäistäkin keskusteluapua on kuraattorilta ja psykiatriselta sairaanhoitajalta ollut hankala saada. Läheinen kertoo, että nuoren keskustelujen sovittaminen opiskeluaikatauluun on ollut haastavaa, jolloin nuori on joutunut lopettamaan hoidon. Nuoren tila on ehtinyt huonontua pariinkin kertaan, jolloin hänet on otettu akuuttiin hoitoon sairaalaan ja osastolle.

Masennuksen hoitoon oli vaikea saada apua kouluaikana, paikkakunnalla ei ollut pätevää nuorten psykiatria lainkaan, vähäininkin keskusteluapu lukiossa keskeytyi, kun kuraattorilla ei ollut tuntemusta aspergerista. Ensimmäisenä opiskeluvuonna joutui vakavan masennuksen takia sairaalaan. Sitten vaihtoi opiskelemaan toiselle paikkakunnalle, hoito keskeytyi taas, keskusteluajoja sai psykiatriselle hoitajalle 3 kk odottelun jälkeen, aikojen sovittelu opiskelun kanssa oli vaikeaa ja poika lopetti käynnit. Pian tilanne oli taas niin vakava, että poika otettiin osastolle.

Nuorta on myös onnistuttu auttamaan palveluiden avulla, ja ajoissa, mikä on auttanut koko perhettä. Läheinen kertoo nuoresta, jonka voinnissa oli huomattu muutos, eikä nuoren olo helpottunut kotona keskustellessa. Nuori sai perheensä kanssa apua SPR:n Nuorten turvatalolta, jossa tarjottu keskusteluapu auttoi kaikkia.

Ylä-aste ikäinen tyttö oli muuttanut yhtäkkiä apeaksi eikä alakulo väistynyt kotona käydyistä keskusteluista huolimatta. Löysimme Spr nuorten turvatalon jossa pääsimme keskustelemaan tilanteesta yhdessä perheenä. Saimme kaikki näkökulmia elämään yleensä, perspektiiviä kuinka teini-ikäinen käyttäytyy ja ajattelee. Teini sai tuoda neutraalissa tilassa omia tuntemuksia ilmi. Keskustelut autoivat kaikkia.

Läheiset myös kertovat saaneensa apua kunnan tarjoamasta nuorille suunnatuista palveluista ja terveydenhuollosta. Nuoren saama apu on ollut riittävää, ja nuori on selviytynyt haasteistaan.

Meidän tapauksessa apua saatiin kunnan nuorisoneuvolasta, yliopistollisesta sairaalasta ja kouluterveydenhoidosta. Meidän nuori sai riittävän avun ja selvisi.

Läheiset kertovat nuoren tarvitsevan tukea koulun käymisessä ja muussa arjen hallintaan liittyvissä asioissa. Läheisten kertomuksista on ymmärrettävissä isompina käsitteinä koulu ja itsenäistyminen omaan arkeensa niin, että ne kertovat nuoren elämän nivelkohdista. Läheiset pitävät merkittävänä koulunkäynnin onnistumista ja vastuun ottamista omien asioiden hoitamisessa. Muutto, opiskelun aloittaminen, koulun käyminen ja omien asioiden hoitaminen ovat läheisten mielestä tilanteita ja asioita, joihin nuori tarvitsee tukea.

Niihin käännekohtiin kun päätetään lähdetäänkö mihin suuntaan seuraavaksi. Silloin olisi tärkeää olla tukea ympärillä tsemppaamassa ja johdattamassa oikealle polulle.

4.3.3 Läheisten merkitys

Läheisten osuus nousi aineistossa esiin eri tavoin. Läheiset auttavat nuorta hakemaan ja saamaan apua, etsimällä tietoa ja ottamalla yhteyttä apua tarjoaviin tahoihin. Tiedon ja avun saaminen on kuitenkin koettu monin tavoin hankalaksi, eikä läheisiä ole otettu huomioon nuoren hoidossa, silloin kun sitä on saatu.

Hommasin pojan yksityiselle lääkärille. Sitten piti löytää sopiva terapeutti. Todella vaikeaa. Tietoa todella vaikea löytää, miten pitäisi toimia, minne ottaa yhteyttä, miten nuoren hoito on tarkoitus hoitaa....omaisia ei oteta ollenkaan mukaan hoitoneuvotteluihin

Läheiset kertovat jääneensä vastuuseen siitä, että nuoren opinnot ja hänen arkensa ovat jatkuneet. Läheiset tukevat koulunkäynnissä, etuuskien hakemisessa ja kustantavat itse palveluja nuorelle, jotta tämä saa riittävän avun.

Vanhempien vastuulle jäi täysin se, että nuori saatiin motivoitua tekemään opintoja edes vähän ja ettei hän tipahtanut täysin arjen rutiineista. Psykologipalvelut ja psykiatrikäynnit jouduimme kustantamaan itse, kunnes saimme Kelan tuen tietyksi aikaa, mutta sen lisäksi maksoimme vielä terapiaa useiden kuukausien ajan ennen ja jälkeen Kelan tuen. Ilman meidän vanhempien aktiivisuutta ja taloudellista satsausta nuoremme ei olisi välttämättä saanut mitään apua.

Läheiset ovat huolissaan nuoren sosiaalisista suhteista, niin kavereista kuin nuoren omista perheenjäsenistä. Nuorella on kavereita vähän, suhteet heihin tai perheen jäseniin haastavia,

tai perheen toinen jäsen on myös avun tarpeessa. Nuoren oman pahoinvoinnin on havaittu lisäävän muiden perheenjäsenten pahoinvointia, ja avun tarve koko perheelle on osalle kyselyyn vastanneille läheisille ilmeinen.

4.3.4 Tietoa ja tukea palveluissa

Toiseen kysymykseen kirjoitelmapyyntöissä läheiset vastasivat kirjoitelmissaan huomattavasti vähemmän. Läheisiltä kysyttiin, millaista tukea he kokivat tai kokevat tarvitsevansa nuoren hyvinvoinnin tukemiseksi. Läheisistä vain pari kertoo saaneensa itse apua, ja niitä ovat olleet keskusteluapu ja vertaistuki. Pari muuta läheistä kertovat olleensa nuoren kanssa yhdessä avun parissa, jolloin keskustelut ovat auttaneet koko perhettä. Nuoren saama tuki on myös ollut niin merkittävä, että läheiset kokivat, etteivät tarvitse muuta apua itselleen.

Kun nuori sai riittävän avun, se auttoi myös läheisiä. Emme kaivanneet aikuisille muita palveluita.

Tarve läheisten tukemiseen näkyi aineiston perusteella kuitenkin olevan. Läheiset kaipaavat tietoa palveluista, ja miten voivat itse auttaa nuorta eri ongelmissa. Keskustelut ja neuvonnat koskien nuoren kehitystä sekä hyvinvoinnin tukemista nousivat esiin eri tavoin. Osa läheisistä toi tunteikkaasti esiin halunsa auttaa, mutta eivät tiedä miten.

Äitinä toivoisi tukea siihen, millä tavoin auttaa.

En osaa auttaa ja haluaisin paremmin osata auttaa häntä ja kertoa, miten hän saisi pienemmällä kynnyksellä haettua apua itsenäistymiseen, perhesuhteiden selvittämiseen ja konkreettisten asioiden hoitamiseen.

Oikeiden palvelujen löytäminen nuorelle on koettu hankalaksi, ja nuoren tukemisessa läheiset ovat olleetkin isossa roolissa, mutta ovat myös paneutuneet nuoren auttamiseen eri tavoin. Läheiset ovat saattaneet toimia nuorelle suoraan läheisenä tukijana, mutta myös avun ja tiedon hakijana, viestin välittäjänä, palveluihin kytkijänä sekä maksajana. Läheiset kertovat jääneensä yksin vastuuseen nuoren auttamisesta, niin henkisesti kuin rahallisesti, tukien nuorta vuosien ajan.

Me vanhemmat olisimme varmasti hyötyneet myös jostain keskusteluavusta - Kelan psykoterapiaan olisi kuulunut vanhempien ohjausta, mutta emme

kokeneet nuoremme asioita hoitaneen psykiatrin kanssa käytyjä keskusteluita hyödyllisiksi. Puursimme raskaat vuodet läpi oman perheen kesken tukeutuen ystäviimme ja toisiimme.

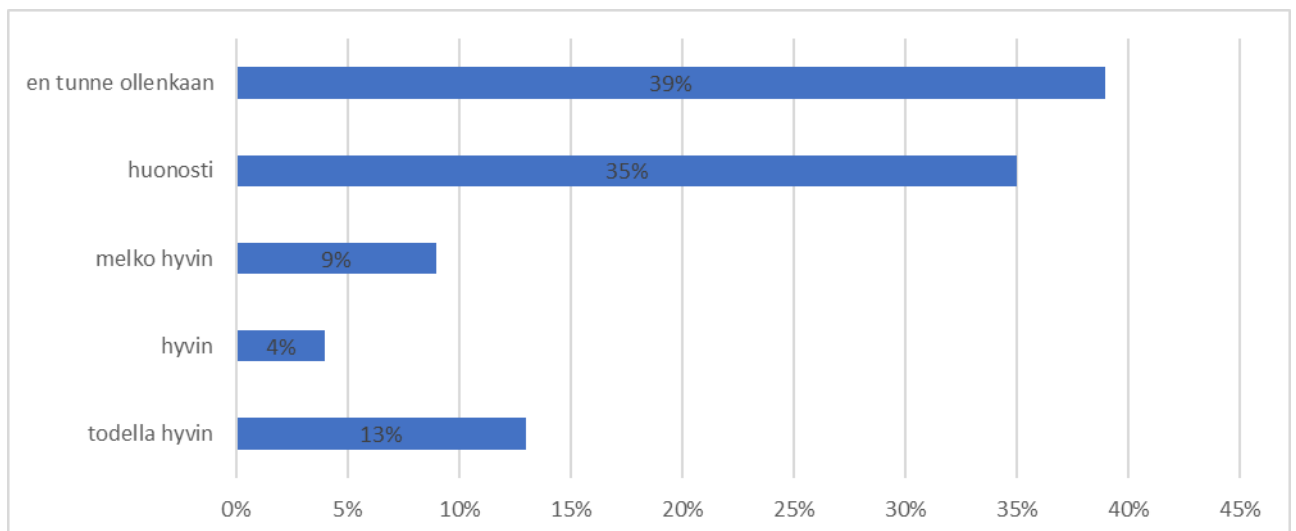
4.4 Nuorten turvatalojen palvelujen tunteminen

Tässä luvussa esittelen tuloksia kolmeen kysymykseen koskien Nuorten turvatalojen palveluja. Tietoa kaivattiin palvelujen tunnettuudesta, mistä tietoa palveluista on saatu, sekä siitä, mitä tietoa läheiset kaipaisivat palveluista, ja miten.

4.4.1 Kuinka hyvin palvelut tunnetaan

Neljännessä kysymyksessä läheisiltä kysyttiin kuinka hyvin he tuntevat Nuorten turvatalojen palvelut. Vastausvaihtoehtoja oli viisi, ja niistä piti valita yksi. Tähän kysymykseen vastasi 23 läheistä. Läheisistä noin kaksi viidestä (39,1 %, N=9) kertoi ettei tunne ollenkaan Nuorten turvatalojen palveluja, ja reilu kolmannes (34,8 %, N=8) tunsu palvelut huonosti. Läheisistä kaksi (8,7 %) kertoi tuntevansa palvelut melko hyvin, yksi (4,4 %) hyvin, ja kolme (13,0 %) kertoi tuntevansa Nuorten turvatalojen palvelut todella hyvin. (Kuva 3)

Kuva 3. Nuorten turvatalojen palvelujen tunteminen

4.4.2 Mitä tiedetään ja mistä tieto on peräisin

Viidennessä kysymyksessä läheisiä pyydettiin kertomaan mitä he tietävät Nuorten turvatalojen palveluista. Lisäksi heitä pyydettiin mainitsemaan, mistä he ovat saaneet tietää palveluista. Tässä annettiin mahdollisuus vastata vapaasti tekstikenttään kirjoittaen, ja läheisistä 11 vastasi tähän kysymykseen. Vastauksissa kaksi läheistä kertoo, että ei tiedä palveluista mitään. Kaksi läheistä kertoo tietävänsä nimen, mutta ei tunne palveluita. Neljä läheistä kertoo tietävänsä Nuorten turvatalojen yöpymismahdollisuuksista, kolme ohjauspalvelusta, kolme neuvontapalvelusta, ja kaksi mainitsee keskusteluavun.

Vastanneet läheiset kertoivat saaneensa tietää Nuorten turvatalojen palveluista Nuorisopoliklinikan kautta, terveydenhoitajalta, netistä hakukoneen avulla. Yksi kertoi nähneensä mainoksen Instagramissa. Lisäksi yhden läheisen tuttu on käyttänyt palveluita, ja yhdelle läheiselle turvatalot ovat tulleet tutuiksi oman vapaaehtoistyön kautta.

4.4.3 Mitä tietoa ja miten

Kuudennessa ja viimeisessä kysymyksessä läheisiltä kysyttiin mitä tietoa he kaipaisivat palveluista, ja miten. Tähän vastasi 11 läheistä, ja myös tähän he saivat mahdollisuuden vastata kirjoittamalla vapaasti tekstikenttään.

Vastauksissa toivottiin kaikkea ja mitä tahansa infoa, selkeää infoa, ja napakoita infopaketteja. Tarkemmin haluttiin tietää missä ja mitä palveluita on saatavilla, sekä kenelle palvelut on tarkoitettu. Lisäksi toivottiin puhelinnumeroa, josta saisi neuvoja elävältä ihmiseltä, sekä tarinoita toiminnasta mediassa, esimerkiksi lehdissä ja somessa. Eräs läheinen toivoi nuorelle turvallisen aikuisen apua, ja itselle keskusteluapua.

5 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoitus oli tutkia läheisten näkökulmasta, minkälaista apua nuori tarvitsee, minkälaista apua he itse tarvitsevat voidakseen tukea nuorta ja kuinka hyvin läheiset tuntevat SPR:n Nuorten turvatalot sekä niiden palvelut. Opinnäytetyön tavoite on antaa tietoa ja suuntaviivoja nuorten sekä heidän lähiyhteisöillensä tarkoitettujen palvelujen kehittämiseen. Läheiset ovat voimavara nuoren lähellä, he todistavat nuoren elämässä tapahtuvia asioita ja parhaimmassa sekä pahimmassa tapauksessa ovat nuoren ainoa katkeamaton tuki.

Läheisten osuutta ja sen merkittävyyttä nuoren hyvinvoinnin tukemisessa ei voida jättää huomiotta nuorille suunnatuissa palveluissa.

Tässä tutkimuksessa läheiset nostivat esiin aiheita liittyen mielen hyvinvointiin ja sen vaikutuksista eri osa-alueisiin, kuten koulunkäyntiin ja muuhun arkeen kuuluvaan toimintoon, kuten harrastuksiin ja sosiaalisiin suhteisiin, ja omien asioiden hoitamiseen. Läheiset puhuivat kirjoituksissaan nuorten jaksamisesta, voimien sekä kiinnostuksen loppumisesta. Koulunkäynti on koettu epäonnistuneeksi tai liian raskaaksi, ja arjen hallintaan ja itsenäistymiseen liittyvät asiat on nuoren hankala saada itse hoidettua. Auli Hirvensalo-Mattilan tutkimuksen tuloksissa läheiset kertovat nuoren tarvitsevan tukea itsenäisyyden opetteluun, arjen ja tulevaisuuden suunnitteluun sekä tunteiden käsittelyyn. Läheisten havaintojen mukaan nuorella on monenlaiselle tuelle tarve. (Hirvensalo-Mattila, 2022, s. 38) Samanlaisia aiheita läheisten kertomuksista on noussut myös tässä tutkimuksessa, vaikkakin mielenterveyteen liittyvät aiheet näkyvät vahvemmin, kuin Hirvensalo-Mattilan tutkimuksessa. Masennus ja itsetuhoisuus on vakavuutensa vuoksi nostettava edelleen huomioksi omassa tutkimuksessani, sillä sen vaikutus nuoren jaksamiseen omassa elämässsä on merkittävä. Nuoren hyvinvointiin vaikuttavana aiheena nousi myös nuoren huono itsetunto, millä nähtiin olevan haitallista vaikutusta nuoren olotilaan. Nuori kokee riittämättömyyttä ja epäonnistumista ulkonäköasioissa ja saavutuksissaan ja nuori jopa inhoaa itseään. Johanna Lappalaisen tutkielmassa (2014, ss. 50—51) sijaisvanhemmat kertoivat nuoren itsetunnon ongelmien näkyvän valehteluna, äärimmäisenä kateutena ja pahana olona. Heikon itsetunnon nähtiin vaikuttavan päätöksentekoon, koska omille mielipiteille ja mieltymyksille ei ole osattu antaa arvoa.

Hirvensalo-Mattilan tutkimuksessa läheisillä oli noussut huoli tuen pirstaleisuudesta, vaikeasta saatavuudesta ja sattumanvaraisuudesta, mutta kokemukset myös vaihtelivat paljon. Läheisten mielestä nuoren hoitoon pääsyn odottaminen ja oman tarinan jakaminen monta kertaa uudelle ihmiselle oli raskasta, ja kaikki haastatellut olivatkin sitä mieltä, että tukea pitää olla saatavilla heti ja yhtäjaksoisesti niin kauan, kun sitä tarvitaan. (Hirvensalo-Mattila, 2022, s. 38) Tässä tutkimuksessa läheiset kertovat koululta saadun avun olleen riittämätöntä ja hidasta, ja saatu keskusteluapu ja hoitokontakti on saattanut keskeytyä. Hoidon odottaminen ja vaikeudet hoitoaikojen sovittamisessa ovat vaikuttaneet nuoren motivaatioon jatkaa hoitoa, mikä on aiheuttanut hoidon keskeytymisen.

Läheiset kertovat myös onnistuneista avun saannin kokemuksista, jotka on koettu riittäviksi ja oikea-aikaisiksi. Huoleen on saatettu tarttua jo kotona, mutta keskusteluista perheen kesken ei ole todettu olleen hyötyä nuoren alakuloisuudelle. Apua eräälle nuorelle ja tämän

läheisille on kuitenkin saatu järjestön tarjoamasta keskusteluavusta, josta koko perhe on hyötynyt. Toisessa tapauksessa nuori tarvitsi useampaa palvelua terveydenhuollosta, ja läheinen kirjoittaa niiden olleen riittävät ja auttaneen nuorta selviämään. Lappalaisen tutkielman tuloksissa (2014, ss. 64—65) sijaisvanhemmat kertovat myös kahdenlaista kokemusta palveluista ja niiden ajankohdista; osassa tapauksia perheet ovat saaneet nuorelle apua, mutta akuuteimmissa kriiseissä tuen määrä ei ole ollut riittävää eikä riittävän nopeaa.

Sonja Valovaara-Annolan tutkielmassa adoptioperheiden kokemuksen mukaan koululta saatu tuki oli koettu merkitykselliseksi, ja varhaisin tuki oli saatu järjestymään koulun kautta. Vanhempien nopean reagoinnin ongelmien alkaessa todettiin olevan avainasemassa nuoren avun saamisessa. Useimmat vanhemmista olivat kuitenkin hakeneet apua lastensuojelusta, koettuaan koululta saadun tuen riittämättömäksi. (Valovaara-Annola, 2022, ss. 45—46) Tässä tutkimuksessa läheiset kertovat olleensa yhteydessä kouluun, mutta kaikki eivät koe saaneensa riittävää ja nopeaa apua, vaikka läheiset ovat olleet avun tarpeen havaitsemisessa ja siitä viestimässä tarkkoja.

Läheisten merkitys nuoren hyvinvoinnin tukemisessa näkyy tämän tutkimuksen tulosten mukaan olevan moninainen. Läheiset ovat toimineet tiedon hakijoina, tuen ja avun tarjoajina ja kontakteina, sekä läheisenä avunsaajana yhdessä nuoren kanssa. Valovaara-Annolan tutkielmassa (2022, s. 42), jossa tutkittiin adoptiovanhempien kokemuksia avun saamisesta adoptiolapsen ollessa murrosiässä, tuodaan myös esille vanhempien merkitys lapsen avun saamisessa. Kaikki tutkimukseen osallistuneet adoptiovanhemmat kertoivat joutuneensa ”vaatimaan, kyselemään, soittamaan tai kirjoittamaan” saadakseen tarvittavan avun. Tutkija kuitenkin myös nostaa erityisesti adoptiovanhempien aktiivisuutta edesauttavana asiana lain määrittämän ohjauksen adoptioperheille, jotta he osaavat tarvittaessa hankkia apua lapselle.

Hirvensalo-Mattilan tutkimuksessa asiantuntijat kyllä tunnistavat läheisen tuen merkityksen nuorelle; läheinen voi antaa emotionaalista tukea, auttaa nuorta tuen piiriin pääsyssä, sekä tukea arjessa. Läheisen kerrotaan kuitenkin voivan vaikuttaa myös negatiivisella tavalla nuoren elämässä, ja varsinkin jos läheinen itse on myös huonovointinen, voi hänen toimintansa pahimmillaan hankaloittaa nuoren edistymistä tilanteessaan. Läheisen voimavarojen ollessa vähäiset, voi avun hakeminen ja saanti tuntua liian raskaalta. (Hirvensalo-Mattila, 2022, ss. 40—42) Läheiset tässä tutkimuksessa ovat nostaneet esille oman halun ja valmiuden auttaa, mutta ovat epätietoisia millä tavalla he voivat sitä parhaiten

tehdä. Osa läheisistä kokee myös uupumista ja nuoren ongelmien epäsuotuisaa vaikutusta perheessä.

Kyselyn monivalintakysymysten vastaukset pääsääntöisesti mukailevat kirjoitelmapyyynnön tuloksista nousseita avun tarpeita. Läheiset kertovat nuoren tarvitsevan apua mielen hyvinvoinnin tukemiseen, ja he itse halusivat myös tietää, miten siinä voisivat tukea nuorta. Tulosten mukaan koulunkäyntiin, arjen toimintoihin ja kaverisuhteisiin tarvittiin myös apua. Koulunkäyntiin ja arjen toimintoihin liitettiin kuitenkin puheet henkisestä jaksamisesta ja voimien uupumisesta, suorastaan kamppailuista näiden kanssa, minkä vuoksi kirjoitelma-aineiston analysoinnissa ne päätyivät mielen hyvinvoinnin käsitteen alle. Kaverisuhteet ja perhesuhteet nousivat myös merkittävinä asioina, mutta ne oli aineistossa nostettu vaikeutuneiksi vasta nuoren omien haasteiden myötä, joten ne katsottiin kuuluvan myös mielen hyvinvointiin kuuluvaksi. Monivalintakysymyksissä mielen hyvinvoinnin tukeminen sai eniten vastauksia, mutta avuntarvetta on täsmennetty myös koulunkäyntiin, arjen toimintoihin ja kaverisuhteisiin. Mielenkiintoista on, että kirjoitelmapyyynnön tuloksissa läheisille suunnattu tuki jaksamiseen ja vertaistuki ei noussut merkittävästi esille, vaan avun tarvetta itselle jopa vähäteltiin, mutta monivalintakysymysten vastausten mukaan jopa yli puolet vastasivat tarvitsevansa keskusteluapua omaan jaksamiseen, ja myös tiedontarve läheisille suunnatuista tukipalveluista on nähtävissä. Vastaajien määrällä ei kovin merkittävästi näissä kohdissa ole eroa: kirjoitelmiin vastasivat 19 läheistä, ja molempiin monivalintakysymyksiin vastausprosentti oli 100 % (24). Kirjoitelmissaan läheiset saattoivat siis keskittyä antamaan merkitystä avun saamiseksi nuorelle, eivätkä kirjoittamalla tuoneet omia tarpeitaan oman jaksamisen tukemiseksi esiin.

Läheiset kertoivat monivalintakysymyksissä tarvitsevansa tukea myös vuorovaikutukseen nuoren kanssa, ja tätä tukee myös kirjoitelmien analysoidusta aineistosta esitetyt tulokset. Läheiset halusivat yhdessä saada apua nuoren kanssa, parantaa arjen sujuvuutta ja ymmärtää nuoren ajatusmaailmaa. Tietoa palveluista siis kaivattiin, jotta läheinen voi auttaa nuorta, mutta ilmenee tarve myös omaan jaksamisen tukemiseen, esimerkiksi vertaistuen avulla. Läheiset ovat myös havainneet nuorten tarvitsevan tietoa heille suunnatuista palveluista, ja apua kriisitilanteisiin. Osa toi esiin nuoren tarvitsevan elämäntilanteeseen sopivia ja yksilöllisiä tarpeita huomioivia harrastuksia.

Kyselyn vastauksissa on pääteltävissä, että läheiset eivät tunne Nuorten turvatalojen palveluja kovin hyvin, ja lisää tietoa niistä kaivattiin eri kanavien kautta, kiinnostavin tarinoin. Tiedottamiseen haluttiin myös selkeyttä ja ytimekkyyttä. Osa oli hakenut itse tietoa, ja tietoa joistain palveluista oli palveluohjauksen ja kokemusten kautta, mutta vain yksi joskus

vapaaehtoisena ollut osasi nimetä täsmällisesti useampia palveluita. Erään läheisen vastauksista on pääteltävissä, että tiedot nettisivuilla eivät olleet tarpeeksi tarkkoja siitä, keille palvelut on tarkoitettu, ja että voiko sinne tulla nuoren kanssa kahdenkeskisiä konflikteja ratkomaan.

6 Pohdinta

Aloitin opinnäytetyön aiheen pohtimisen syksyllä 2022. Otin yhteyttä SPR:n Tampereen Nuorten turvataloihin, ja kysyin, olisiko heillä tarvetta opinnäytetyölle koskien heidän palvelujen tunnettuutta. Siihen aikaan olin jo ollut vajaa parisen vuotta Punaisen Ristin vapaaehtoisena, mutta en ollut kauheasti kuullut Nuorten turvataloista, joten halusinkin selvittää, että kuinka hyvin tieto palveluista saavuttaa nuoria ja heidän läheisiään. Aihe lopulta rajautui niin, että minua kiinnosti tietää mitä apua nuori tarvitsee läheisten mielestä, ja mitä he itse tarvitsevat nuoren hyvinvoinnin tukemisessa. Nuorten hyvinvointi on pitkään ollut pinnalla yhtenä suurista puheenaiheista, ja koin että nuorten läheisten kautta voitaisiin saada lisää tietoa ja näkökulmaa nuorten auttamiseen.

Opinnäytetyö eteni verkkaisesti, keväällä kartoitin viikkojen ajan tietoperustaa, ja loppukesästä laadin kyselylomakkeet sekä mainokset kolmelle eri kielelle. Kyselylomaketta kierrätettiin yhteistyötahon työntekijöiden tarkasteltavana, ennen kuin se syksyllä lopulta julkaistiin. Vastaajien määrään olin tyytyväinen, odotin kyllä, että enemmänkin vastauksia, koska sitä jaettiin ja mainostettiin mielestäni kattavasti. Odotin myös, että vieraskielisiin kyselylomakkeisiin olisi tullut vastauksia, mutta pelkästään suomenkielisiä lomakkeita käytettiin. Olen kuitenkin tyytyväinen, että annoin mahdollisuuden myös muun kielisille ottaa osaa tähän tutkimukseen.

Halusin tehdä kyselylomakkeesta selkeän ja kevyesti vastattavan. Kysymykset valikoituivat aiempien tutkimusten sekä Nuorten turvatalojen tilastointien perusteella, ja kirjoitelmapyyntöissä läheiset saivat mahdollisuuden kirjoittaa enemmänkin omin sanoin kokemuksistaan. Alun perin oli ajatuksena teettää vain kirjoitelmapyyntö, mutta yhteistyötahon ehdotelman mukaan lisäsin sinne monivalintakysymykset sekä erikseen muut kysymykset koskien palvelujen tunnettuutta. Pohdin tässä ensin, että kuinka paljon ennakkoon annetut vaihtoehdot vaikuttavat kirjoitelmiin vastaamiseen. Riskeinä ehkä ajattelin olevan sellaiset, että monivalintakysymyksissä annetut vaihtoehdot näkyisivät kirjoitelmissa paljon, tai että kirjoitelmiin ei vastata niin hyvin, kun on vastattu jo monivalintakysymyksiin. Aineistoa kuitenkin kertyi riittävästi ja monipuolisesti. Koen myös,

että analysoidessani aineistoa onnistuin löytämään läheisten kokemukset silloinkin, kun niitä ei suoraan ollut sanoitettukaan.

Olen tyytyväinen siihen, että kirjoitelmapyyntöjen lisäksi kyselylomakkeella oli myös kirjoitelmapyyntöjä, joiden avulla voidaan vertailla tuloksia. Oman ymmärrykseni mukaan eri osioista saadut tulokset enimmäkseen tukevat toisiaan, ja oli mielenkiintoista nähdä myös eroavaisuutta. Toin johtopäätöksissä esille huomion siitä, miten läheiset olivat vastanneet kirjoitelmapyyntöissä vähemmän kysymykseen, jossa pyydettiin kirjoittamaan millaista tukea he kokivat tai kokevat tarvitsevansa nuoren hyvinvoinnin tukemiseksi. Näihin kohtiin läheiset vastasivat harvasanaisesti, ehkä jopa epävarmasti kertoen, että ehkä jostain keskusteluavusta voisi olla hyötyä. Monivalintakysymyksessä vastausvaihtoehtona oli muun muassa keskusteluapua omaan jaksamiseen, jonka oli yli puolet läheisistä valinnut, mutta tätä ei tuotu merkittävästi kirjoitelmissa esille. Kirjoitelmissa selkeä päärooli oli nuoren hyvinvoinnilla, ja miten läheiset sen näkevät ja kokevat. Nähtävillä oli myös halu ymmärtää ja auttaa nuorta hänen elämässään. Ehkä omaa jaksamista ei osattu tai haluttu sanoittaa kirjoitelmissa, tai monivalintakysymykseen vastaamisen on koettu olevan helpompaa ja riittävää. Tulee kuitenkin väistämättä mieleen, osaavatko läheiset itse arvostaa omaa merkitystään nuoren läheisenä ja mahdollisena tukijana? Lapsia ja lapsiperheitä tuetaan eri tavoin jo raskausajasta päiväkotiin saakka, mutta lapsen vanhetessa säännöllinen seuranta harvenee, eikä läheisiltäkään enää kysellä miten perheessä jaksetaan. Pikkuhiljaa lapsi kasvaa nuoreksi ja nuoreksi aikuiseksi samaan aikaan kun tuki ja turva koko perheelle vähenevät. Vaikka nuori on kypsyneempi ja itsenäisempi, ei se takaa automaattista hyvinvointia ja onnistumista esimerkiksi koulunkäynnissä tai arjen hallinnassa. Vaikka nuori on yhtäkkiä nuori aikuinen, niin ikä ei poista mahdollista tuen tarvetta eikä läheisten merkitystä hänen elämässään. Voisiko tästä rakenteellisesta, mutta myös kulttuurillisestikin ominaisesta piirteestä johtua se, että läheiset eivät ehkä osaa vaatia paikkaansa nuorelle tärkeänä ihmisenä? Jatkotutkimuksen aiheena voisi olla hyvä kartoittaa tarkemmin, miten läheisten uinuvia resursseja voisi herätellä ja tukea silloin, kun muu tuki nuorelle tämän lähiyhteisössään vähenee.

Lähteet

- Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. (2020). *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suosituksen*. <http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Casey, B. J. (2019) Healthy Development as a Human Right: Lessons from Developmental Science. *Neuroview*, 102(4), 724–727. <https://doi.org/10.1016/j.neuron.2019.03.035>
- Eskola, J., Suoranta, J. (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino
- Haaparanta, L. & Niiniluoto, I. (2016). *Johdatus tieteelliseen ajatteluun*. Gaudeamus Oy
- Hagler, M. A. & Rhodes, J. E. (2018). The long-term impact of natural mentoring relationships: A counterfactual analysis. *American Journal of Community Psychology*, 62(1–2), 175–188. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12265>
- Hirvensalo-Mattila, A. (2022). *Läheisten tuen lisääminen nuoren valmennukseen–Oman elämän omistajuus*. [YAMK-opinnäytetyö, Humanistinen ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202205169347>
- Hurd, N. M., Stoddard, S. A., Bauermeister, J. A. & Zimmerman, M. A. (2014). Natural mentors, mental health, and substance use: Exploring pathways via coping and purpose. *American Journal of Orthopsychiatry*, 84(2), 190–200. <https://doi.org/10.1037/h0099361>
- Hussong, A. M., Benner, A. D., Erdem, G., Lansford, J. E., Makila, L. M., Petrie, R. C., & The SRA COVID- 19 Response Team (2021). Adolescence amid a pandemic: Short- and long-term implications. *Journal of Research on Adolescence*, 31(3), 678–891. <https://doi.org/10.1111/jora.12671>
- Lappalainen, J. (2014). *Sijaisvanhempana nuorelle. Sijaisvanhempien kokemuksia tarvitsemastaan tuesta*. [pro gradu- tutkielma, Lapin yliopisto]. <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61463/Lappalainen.Johanna.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Lastensuojelulaki 417/2007 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>
- Lindblom-Ylänne, S. & Mäntynen, A. (2017). *Tiede ja teksti – tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen*. Gaudeamus.
- MIELI ry. (2023a). *Kriisipuhelin tilastot*. https://mieli.fi/wp-content/uploads/2023/01/2022-Kriisipuhelin-tilastot_1.pdf
- MIELI ry. (2023b). *Sekasin Kollektiivi vuosiraportti 2022*. <https://mieli.fi/wp-content/uploads/2023/02/Sekasin-Kollektiivi-vuosiraportti-2022.pdf>
- MLL. (2023). *Lasten ja nuorten puhelimen ja chatin vuosiraportti 2022*. https://cdn.mll.fi/prod/2023/03/07073753/mll_Inpc_2022.pdf

- Moreno, C., Wykes, T., Galderisi, S., Nordentoft, M., Crossley, N., Jones, N., Cannon, M., Correll, C.U., Byrne, L., Carr, S., Chen, E.Y.H., Gorwood, P., Johnson, S., Kärkkäinen, H., Krystal, J.H., Lee, J., Lieberman, J., López-Jaramillo, C., Männikkö, M., Phillips, M.R., Uchida, H., Vieta, E., Vita, A., Arango, C. (2020) How mental health care should change as a consequence of the COVID-19 pandemic. *Lancet Psychiatry*, 7(9), 813–824.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7365642/pdf/main.pdf>
- Nuorisolaki 1285/2016 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- Poletti, M., Preti, A. & Raballo, A. (2022). From economic crisis and climate change through COVID- 19 pandemic to Ukraine war: a cumulative hit-wave on adolescent future thinking and mental well-being. *European Child & Adolescent Psychiatry*.
<https://doi.org/10.1007/s00787-022-01984-x>
- Puusa, A. & Juuti, P. (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus Oy.
- Salakari, M., Vaskelainen, J. & Peltola, S. (2019). *Nuorten terveydenedistäminen on useiden tahojen yhteistyötä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi*. Teoksessa M. Salakari, R. Nurminen ja A. Rajamäki (toim.), Verkostoitumisesta seitittymiseen– kohtaamisia nuorten arjessa (ss. 81–90) Turku AMK. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019092329384>
- Sanastokeskus ry. (2023). *Läheinen*. TEPA-termipankki.
<https://termipankki.fi/tepa/fi/haku/l%C3%A4heinen>
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>
- Suurpää, Leena & Nurmilaukas, Sara. (2023). *Suomen Punainen Risti on kehittänyt tukimuodon, josta nuoret saavat apua heti ilman kuukausien jonotusta*. Blogikirjoitus. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. <https://www.soste.fi/blogikirjoitus/suomen-punainen-risti-on-kehittanyt-tukimuodon-josta-nuoret-saavat-apua-heti-ilman-kuukausien-jonotusta/>
- Suomen perustuslaki 731/1999 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L2P22>
- Suomen Punainen Risti. (2016). *Vuosikertomus vuodelta 2015*.
<https://www.punainenristi.fi/globalassets/6.-tyomme--paasivu/jarjestotoiminta/jarjestotoimintaan-liittyvat-julkaisut/vuosikertomukset/vuosikertomus-2015-suomen-punainen-risti.pdf>
- Suomen Punainen Risti. (2020). *Vuosikertomus 2019*.
<https://www.punainenristi.fi/globalassets/6.-tyomme--paasivu/jarjestotoiminta/jarjestotoimintaan-liittyvat-julkaisut/vuosikertomukset/suomen-punaisen-ristin-vuosikertomus-2019.pdf>
- Suomen Punainen Risti. (2023a). *Tietoa turvataloista ammattilaisille*.
<https://www.punainenristi.fi/tyomme/nuortenturvatalot/tietoa-ammattilaisille/>

- Suomen Punainen Risti. (2023b). Vuosikertomus 2022.
https://www.punainenristi.fi/globalassets/6.-tyomme--paasivu/jarjestotoiminta/jarjestotoimintaan-liittyvat-julkaisut/vuosikertomukset/spr_vuosikertomus_2022.pdf
- Takala, J. & Huhta, H. (2022). *Chat- keskusteluissa esiin nousseet tarpeet ja palvelukokemukset*. Valtioneuvosto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-169-8>
- TENK. (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa* (2. uud. p.). Tutkimuseettisen neuvottelukunta 3/2019.
https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf
- THL. (2023). *Nuorten hyvinvointi*. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/nuorten-hyvinvointi>
- Tourunen, Jouni & Pitkänen, Tuuli. (2022). *Käytäntöjen ja menetelmien kartoittamisen ja kehittämisen tarve. Nuorten mielenterveyden tukeminen sosiaalihuollossa ja matalan kynnyksen toiminnassa– Työntekijöiden ja nuorten näkemyksiä tarpeista ja toimintatavoista*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:65.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164402/VNTEAS_2022_65.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (8.2.2012). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. <https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/HTK-ohje-2012>
- UN. (n.d.). *Youth*. United Nations. <https://www.un.org/en/global-issues/youth>
- Valovaara-Annola, S. (2022). *”Olisipa osannut ennakoida, mitä on tulossa”*. *Adoptioperheiden kokemuksia tuen tarpeista adoptiolapsen ollessa murrosiässä*. [pro gradu- tutkielma, Tampereen yliopisto].
<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/139318/Valovaara-AnnolaSonja.pdf?sequence=2>
- Valtion nuorisoneuvosto. (2023). *Katsaus nuorten hyvinvointiin 2023*.
https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/03/hyvinvointikatsaus_saavutettava.pdf
- Vilkka, Hanna. (2021). *Näin onnistut opinnäytetyössä– Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin*. PS-kustannus.
- Vilkka, Hanna. (2021). *Tutki ja kehitä*. PS– kustannus.
- Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991.
https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2
- Ympäristöministeriö. (2023). *Mitä on kestävä kehitys?* <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Liite 1. Kyselylomake suomeksi

Kysely nuorten läheisille

Hei sinä alle 29- vuotiaan nuoren aikuinen läheinen! Oletko pohtinut, miten voisit auttaa sinulle tärkeää nuorta, mitä lisätukea nuori voisi tarvita tai oletko joskus kaivannut itse tukea nuoren läheisenä? Tule vastaamaan kyselyyn, ja kerro meillekin pohdinnoistasi sekä kokemuksistasi.

Olen sosionomiopiskelija Hämeen ammattikorkeakoulusta, ja teen opinäytetyötäni yhteistyössä SPR:n Nuorten turvatalojen kanssa. Aiheeni on nuorten läheisten kokemukset avuntarpeesta nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten Nuorten turvatalot voisivat entistä paremmin huomioida ja tukea nuorten läheisiä.

Opinnäytetyötäni varten kerään aineistoa verkkokyselylomakkeella, joka on suunnattu kaikille alle 29-vuotiaiden nuorten aikuisille läheisille. Läheinen voi olla nuoren vanhempi, tai muu huoltaja, sisarus, isovanhempi tai muu sukulainen, naapuri, tai joku nuoren arjessa mukana oleva aikuinen, poissulkien nuoreen asiakassuhteessa olevat työntekijät.

Vastaaminen on vapaaehtoista ja anonymiä. Kyselyssä ei kerätä tunnistetietoja, eikä opinäytetyössä käsiteltävistä tuloksista voida päätellä vastaajien henkilökohtaisia tietoja. Jos kirjallisissa vastauksissa ilmenee tunnistetietoja, ne poistetaan. Opinnäytetyön valmistuttua tutkimusaineisto luovutetaan SPR:n Nuorten turvataloille jatkokäytettäväksi kehittämiseen. Lisätietoja voi kysyä minulta tai SPR:n Tampereen Nuorten turvatalon koordinaattorilta Johanna Riiheläiseltä: hanna.ruotsalainen@student.hamk.fi ja johanna.riihelainen@punainenristi.fi

Tällä lomakkeella on kaksi monivalintakysymystä, kirjoitelmapyyntö sekä kolme kysymystä koskien Nuorten turvatalojen palveluja. Pyydän sinua vastaamaan kaikkiin parhaasi mukaan, kiitos osallistumisestasi!

1. Suostun siihen, että vastauksistani muodostunutta nimetöntä ja tunnistefonta aineistoa käytetään Hanna Ruotsalaisen opinäytetyöhön sekä SPR:n Nuorten turvatalojen jatkokäyttöön. Opinnäytetyö on luettavissa talvella 2024.

- Kyllä, suostun
- Ei, en suostu

2. Minkälaista apua sinä tarvitsisit, jotta voisit tukea nuoren hyvinvointia?

- Tietoa nuoren kehitykseen liittyvistä asioista
  - Tietoa läheisille suunnatuista tukipalveluista
  - Tietoa nuorille suunnatuista tukipalveluista
  - Tukea tai ohjausta nuoren auttamiseen...
  - kaverisuhteissa
  - mielen hyvinvoinnissa
  - koulunkäynnissä
  - arjen toiminnoissa
  - Tietoa mistä saa apua kriisitilanteissa nuoren kanssa
  - Vertaistukea
  - Keskusteluapua omaan jaksamiseen
  - Tukea vuorovaikutukseen nuoren kanssa
  - Muuta, mitä?
-

3. Minkälaista apua nuori sinun mielestäsi tarvitsisi?

- Keskusteluapua
  - Tukea koulun käyntiin
  - Tukea kaverisuhteisiin
  - Tukea perhesuhteisiin
  - Tukea arjen hallintaan (esim. talous, velat, asuminen jne.)
  - Apua mielenterveyden tukemiseen
  - Tietoa nuorille suunnatuista palveluista
  - Apua kriisitilanteisiin
  - Muuta, mitä?
-

5. Kuinka hyvin tunnet Nuorten turvatalojen palvelut?

- en tunne ollenkaan
- huonosti
- melko hyvin
- hyvin
- todella hyvin

6. Kerro, mitä tiedät Nuorten turvatalojen palveluista. Mainitse myös, mistä olet saanut tietää palveluista.

2500 merkkiä jäljellä

7. Mitä tietoa palveluista kaipaisit, ja miten?

2500 merkkiä jäljellä

Liite 2. Kyselylomake ruotsiksi

Enkät till ungas närstående vuxna

Hej du nära vuxen till en ung person under 29 år! Har du funderat på hur du skulle kunna hjälpa en ung person som är viktig för dig, vilket ytterligare stöd den unga personen kan behöva, eller har du själv som den unga personens närstående behövt stöd? Kom och svara på enkäten och berätta om dina tankar och erfarenheter.

Jag studerar till socionom vid Tavastlands yrkeshögskola, och jag gör mitt examensarbete i samarbete med Finlands Röda Korsets de Ungas skyddshus. Mitt ämne är erfarenheter av närstående vuxna kring behovet av hjälp för att stödja ungas välbefinnande. Syftet med denna studie är att ta reda på hur de Ungas skyddshus bättre skulle kunna ta hänsyn till och stödja de ungas närstående vuxna.

För mitt examensarbete samlar jag in material med hjälp av en webbenkät, som riktar sig till alla vuxna som står en ung person under 29 år nära. Närstående vuxen kan vara den unga personens förälder, vårdnadshavare, syskon, mor-eller farförälder eller annan släkting, granne eller någon annan vuxen som är delaktig i den ungas vardag. I denna studie utesluts yrkesverksamma i en kundrelation med en ung person.

Att svara på enkäten är frivilligt och anonymt. Ingen identifierande uppgifter samlas in i undersökningen, och resultaten som diskuteras i examensarbetet kan inte användas för att härleda respondenternas personuppgifter. Om identifieringsinformation visas i de skriftliga svaren kommer den att raderas. Efter avslutat examensarbete överlämnas forskningsmaterialet till de Ungas skyddshuset för vidare användning i utveckling.

För mer information, vänligen kontakta mig eller de Ungas skyddshusets (Birkalands) koordinatör Johanna Riiheläinen: hanna.ruotsalainen@student.hamk.fi ja johanna.riihelainen@rodakorset.fi

Det här formuläret har två flervalsfrågor, en uppsatsförfrågan och tre frågor om de Ungas skyddshusets tjänster. Svara gärna på allt efter bästa förmåga, tack för ditt deltagande!

1. Jag samtycker till att det anonyma material som mitt svar bildar används för Hanna Ruotsalainens examensarbete och för vidare användning av Finlands Röda Korsets de Unga skyddshus. Examensarbetet kommer att finnas tillgänglig vintern 2024.

- Ja, jag håller med
- Nej, jag håller inte med

2. Vilken typ av hjälp skulle du behöva för att stödja den ungas välbefinnande?

- Information om frågor som rör ungas utveckling
  - Information om stödtjänster för närstående
  - Information om stödtjänster för unga
  - Stöd eller handledning för att hjälpa den unga...
  - i vänskap
  - i psykiskt välbefinnande
  - i skolgång
  - i vardagliga aktiviteter
  - Information om var man kan få hjälp i krissituationer med unga
  - Kamratstöd
  - Konversationshjälp för att klara sig
  - Stöd för interaktion med unga
  - Något annat, vad?
-

3. Vilken typ av hjälp tror du att den unga skulle behöva?

- Konversationshjälp
  - Stöd för skolgång
  - Stöd för vänskap
  - Stöd för
  - Stöd för att klara vardagen (t.ex. ekonomi, skuldsättning, bostad etc.)
  - Hjälpa till att stödja psykisk hälsa
  - Information om tjänster riktade till unga
  - Hjälp i krissituationer
  - Något annat, vad?
-

5. Hur väl känner du till de Ungas skyddshusets tjänster?

- jag känner dem inte alls
- dåligt
- ganska bra
- bra
- mycket bra

6. Berätta vad du vet om de Ungas skyddshusets tjänster. Nämn också hur du fick reda på tjänsterna.

2500 tecken kvar

7. Vilken information om tjänsterna vill du ha och hur?

2500 tecken kvar

Liite 3. Kyselylomake englanniksi**Survey for young people's close adults**

Hi! If you are an adult and have been wondering how to help a close young person who is under 29 years old, or you have noticed a need of additional support in a young persons life, we invite you to answer a few questions and tell us about your thoughts and experiences.

I am studying in the degree programme in social services at Häme University of Applied Sciences. I am working on my Bachelor's thesis, and in my thesis, I am studying close adults' experiences of needing help in supporting the wellbeing of young people. This thesis is carried out in cooperation with the Finnish Red Cross Youth Shelters, and the aim is to find out how Youth Shelters could include and support young people's close adults.

The data for my thesis is collected using a web form survey, which is directed to all adults who are close to a person under 29 years. A close adult can be young person's parent or a guardian, a sibling, a grandparent or other relative, a neighbour or someone else who is closely involved in the life of a young person. For this study, we exclude professionals who might have a young person as a client.

Answering this survey is voluntary and anonymous. No identification data is collected, and the results discussed in the thesis cannot be used to infer the personal data of the respondents. If identification information appears in the written replies, it will be deleted. After the thesis is completed, the anonymous research material is handed over to the Youth Shelters for further use in development.

For more information, you can contact me or Johanna Riiheläinen, who is the coordinator of FRC Youth Shelter in Tampere: hanna.ruotsalainen@student.hamk.fi ja johanna.riihelainen@redcross.fi

This form has two multiple choice questions, a request for an essay, and three questions regarding the services of Youth Shelters. Please answer all points as best you can, thank you for participating!

1. I consent to the anonymous and material formed from my answers being used for Hanna Ruotsalainen's thesis and for the further use of the Finnish Red Cross's Youth Shelters. The thesis will be available in winter 2024.

- Yes, I agree
- No, I don't agree

2. What kind of help would you need in order to support a young person's wellbeing?

- Information related to youth development
  - Information about support services for people close to a young person
  - Information about support services for young people
  - Support or guidance to help a young person with their...
  - friendships
  - mental wellbeing
  - school matters
  - everyday activities
  - Information about where to get help in crisis situations with young people
  - Peer support
  - Conversational help for coping
  - Support for interaction with young people
  - What else?
-

3. What kind of help do you think a young person close to you would need?

- Conversational help
  - Support in school matters
  - Support in friendships
  - Support in family relationships
  - Support in everyday management (for example finances, indebtedness, housing etc.)
  - Help to support mental wellbeing
  - Information about support services for young people
  - Help in crisis situations
  - What else?
-

5. How well do you know the services of the Youth Shelters?

- don't know them at all
- not well
- somewhat well
- well
- really well

6. Tell us what you know about the services of the Youth Shelters. Also mention where you found out about the services.

2500 characters left

7. What kind of information about the services would you like, and how?

2500 characters left

Liite 4. Aineistonhallintasuunnitelma

Opinnäytetyön aineistonhallintasuunnitelma

1 Tutkimusaineiston keräys, tallennus ja säilytys opinnäytetyöprosessin aikana

Aineisto kerätään verkossa täytettävällä verkkolomakkeella kirjoitelmapyyntönä Webropol-työkalulla. Aineistoa käsitellään tutkimuksen tekijän henkilökohtaisella tietokoneella, ja tallennetaan sekä säilytetään opinnäytetyön tekijän henkilökohtaisella muistitikulla. Aineistoa ei pääse käsittelemään muut, kuin tutkimuksen tekijä, sillä sekä tietokone että muistitikku on suojattu salasanalla.

2 Henkilötietojen käsittely

Tässä opinnäytetyössä ei kerätä henkilötietoja. Jos kerätystä kirjallisesta aineistosta kuitenkin ilmenee henkilötietoja, ne poistetaan aineistosta ennen aineiston muuta käsittelyä anonymiteetin säilyttämiseksi.

3 Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö opinnäytetyön valmistuttua

Opinnäytetyön aineisto luovutetaan yhteistyötaholle käytettäväksi toiminnassaan. Tutkittaville informoidaan asiasta kyselyn saatteessa, ja suostuessaan kyselyyn he antavat luvan aineiston jatkokäyttöön.